Latvijas Vēstnesis

agrakais „Baltijas Wehstnesis“
B. Dihriķa dibinats 1868. gadā.
Iznāk darbdeenās.

Redakcija un kantoris Rigā, 1. Kēniņa ceļā 28, ceeja ari no Vaļņu ceļas 47. Tālruņi: Redakcijas 6-59. Kantora 6-60. — Ekspedicija: Kr. Barona ceļā 7. Atvērta no 1—4 deenā. Tālrunis 42-10. Pasta kasta 34. Abonešanas maksa: Par 1 mēnesi: Rigā bez peesūtīšanas 1 lats 50 santimi, ar peesūtīšanu un uz āreeni 1 lats 80 santimi, uz ārzemem 3 lati; uz Leetuvu un Igauņiņ eekšzemes maksa. Kopā ar „Zemkopi“ uz 3 mēn. 6 lati

Sludinajumu maksa: Preekšpusē 60 sant., tekstā 40 sant., sludinajumu daļā: firmu un izpreecu sludinajumi 16 sant. pārejee sludinajumi 12 sant. par veenslejigu petitrindiņu, plus 50% sludinajumu nodoklis. — Ārzemju sludinajumi 100% dārgaki.

Numurs maksā 6 santimi.

№ 139. Trešdeen, 25. junijā. 1924.

Walsts archiva isdewumâ

nupat ienahza:

A. Kahpostina

«Widsemes semneeku nemeeri Kaugurmuischâ 1802. gadâ».

Atrodas drukâ:

J. Krodzeneeka „Widsemes semneeku adreše keisaram Aleksandram 2.“

Sagatawoschanâ:

Laumas Slokas: „Widsemes draudschu kronikas un basnizu rewisijas protokoli“.

Lopkopibas pārraugi,

praktiski sagatavoti, tūliņ vajadzigi

L. L. Ekonomiskās Sabiedribas Lopkopibas Sekcijai

Rigā, L. Kēniņu ielā № 27.

Vislabākā šokolade, kakao un konfektes pasaulē.

Latvijas-Igaunijas robeschlatiklime.

X. Riht finansu ministrijâ notiks plascha apspreede par to, kâ nokahrtot fatiksmi ar Latwijas-Igaunijas robeschzeleem, kas rada leelas gruhtibas, jo weetejo eedsihwotaju interefes schaduras ar walsts interesem. Eerosinats preekschlikums par sewischkeem atweeglojumeem Walkas tirgus deenâs. Apspreedê peedalijees ari robeschpagasta preekschstahwji.

Raksta ziredses Latwijâ.

X. Pehz pehdejâm sinam, schi wasara laukfaimneekeem buhs wisai isdewiga. Wasarajas sehjumu stahwoklis wisâ walsti apmeerinoschs, tikai tihrumi stipri nesahkaini pawirschâ apstrahdajuma dehl, kas isskaidrojams ar nelabgo rudeni. Bet labibas afni loti spehjigi. Rudzeem, ziktahl tee pahrzeemojuschi, paredzama ihsti laba rasca. Tee noseedejuschi loti isdewigos apstahkļos un augusta pirmâs deenâs warēs sahkt plauju. Seena rasca fagaidamaklahrkahrtigi bagata, tâpat ahbolinsch sola teizamu cewahkumu. Semgalê jau sahkušees ta plauja. Lauzineeki saka, ka tik bagats lopbaribas gads ilgi naw peedsihwots.

Tikai augļu rasca, azim redzot, buhs pawahja, jo seedu laikâ bij daudz kaitēkļu un ari pehrnâ slapjâ wasara naw palikuši bez eespaida, sewischki kur smagâ zeme.

Ogu rasca mežhos sola buht laba, tikai pa daļai kaitēs tâ saukta „ogu nahwe“, kura deesgan stipri isplatijusees. Dahrza sēmenes labi noseedejuschas un schinis deenâs parahdijušees plaschakos apmehros uz tirgus.

Seemeļlatwijas dzelzszeļi.

X. Peeweddzelzszeļu sabeedriba schinis deenâs noturēs sapulci, kurâ lems par sawa masâ dzelzszeļa Walka-Igaunijas robescha pahrdoschanu Seemeļlatwijas dzelzszeļa sabeedribai. Pirkuma suma grozas ap 150,000 angļu mahrzinam. Pirzeja domâ par schahdu sumu izlaist Anglijâ dzelzszeļa obligazijas, par kurâm tur pastahwot sinama intereše.

Wisâ drihzumâ sabeedriba sahks buhwet Rigas-Ruhjeenas dzelzszeļu. Pa kahdu liniju scho dzelzszeļu buhwēs: pa Riga—Jugla — Zarnikawa u. t. t., waj Riga—Mihlgrahwis—Wezahki u. t. t., sabeedriba naw wehl galigi isschkihrusees.

Konwenzija ar Leetawu.

X. Teesietu ministrija eerosinajusi, pastahwoscho konwenziju ar Leetawu par sawstarpeju noseedsneeku isdoschanu papildinat ar noteikumu, ka isdodami ari tee paschu pawalstneeki, kuri otrâ walstî pastrahdajuschi noseegumu.

Wilzeenu nokaweschanâs.

Wilzeenu nokaweschanâs Rigas — Jelgawas wirzenâ ir palikuši par tik parastu parahdibu, kad zitu no Rigas atejoschi wilzeeni nemaz nerehkinajas ar winu peenahkschanu Rigâ, kamdehl pasaschereem isnahk deesgan nepatikkami pahrsteigumi, neatrodot wairs preekschâ wilzeenus, uz kureem tee bij nodomajuschi pahrsehstees.

Wahzu kreisera apzeemojums.

X. Wahzijas suhtnezība paziņojusi, ka 8. junijâ Rigâ eebrauks wahzu weeglais kreisers „Magdeburg“. Kugis schê weesosees lihdz 14. junijam.

Zurzijas un Latwijas futbola sazihkste.

Swehtdeen plkst. 4 pehz pusdeenas teesnesis Silbers (Igaunija) deva signalu sazihkstes sahkumam. Publikas daudz — ap 5000 un abas komandas to sanehma aplaušeem un walsts himnam. Kapt. Redlichs pasneedza turku futbolsfederacijas preekschsehdetajam J. Sia Latwijas kargdsinu uz sudraba kahjas, kâ peeminas jēmi.

Spēles sahkumâ muhsu spēlētaji ir flegmatiski, spēlê gausi un bez energijas. Juhtams ttâ kas nospeedoschs, smags, kas nelaisch muhju komandai skaidri pahrskatit lauku un spēli un atsist turku usbrukumus, kuri neskatoties uz skaistu un preezigu kombinacijas spēli, tomehr naw nemaz tik nepahrspējami. Turki ismanto muhju pusargu kluhdas un weitli nonahk jau 4. minutê pee muhju wahrteem, bet Jirgens notura balli. 5. min. W. Plade izraujas, bet balle tuhlit atkal ripo uz muhju wahrteem. Spēle svaidas, bet iniciatīve pilnigi turku rokâs. 7. minutê W. Plade atkal eet usbrukumâ, padod balli E. Bahrdam, kas to nelainigi nosit garam. 11. minutê turku usbruzeji weegli un itkâ spēledamees apeet muhju wehl weenmehr domigos pus- un aissargus un Sēki (zentrs) eesit pirmos wahrtus, ballei pahrlehzot pahr pahragu krihtoscho Jirgenu. 18. min. Aschmans atkal aizlaisch garam balli, kura no Sēki raidita eeslēdz muhju wahrtos. Abi Sēki siteeni noteikti un asi. gulstas wahrtu apakschejâ stuhri. Muhsejee sahk atdzihwotees un 19. min. E. Bahrda jau sit uz turku wahrteem, bet noschauj garam. Doma, ka turki naw uswarami, juhtami sahk gaist un publikas simpatijas isteikdamas sauzeenos un aplausos peedod spēkus. Turki tomehr pahrwalda spēli, jo ir energiski un labāki saspēleti, 27. min. nogahzis no mugauras E. Bahrdu, kad tas islauzees lihdz turku wahrteem, bet 38. min. droschi wahrti nelaimigi juhd. Pawlows ar W. Pladi nonahkuschi metrus 5 no wahrteem, kad wahrtsargs metas pretim ballei, bet triht. Plade no mudschekla gruhsch balli uz wahrteem, bet ta norit 10—15 ahrpus staba. Lihdz puslaika beigam resultatu wairs naw, bet spēle top dzihwaka un abas puses straujakas.

Otrs puslaiks sahkas ar spēju muhsejo usbrukumu. Latwijas futbolisti azimredzot atguwuschi paschapsinu un grib atgūt zaudeto. Temps ahrkahrtigi straujsch. E. Bahrda taisa tādus strēlejeenus, kahdi sen no wina naw redzēti, Pawlows ar Abramu wehl reiz apstiprina, ka wini ir ilgi meklētee ahrmalas usbruzeji muhsu wahsts komandai. 12. minutê E. Bahrda atkal nokriht pee wahrteem, apeet wahrtsargu (!) un eedzen balli wahrtos. Wehtraini aplausi un sauzeeni wehl pazel spēlētaju sparu un lihdz pat 25. minutei balle paleek turku puse. 22. minutê E. Bahrda atkal nonahk pee paschcem wahrteem un aizsegdams wahrtsargu sit pretejâ stuhri, bet — garam. A. Bahrdas skaistais lehzeens neglabj situaciju un droschi wahrti suduschi. Neweiksme atstahj nospeedoschu eespaidu uz spēlētajeem un publiku, kura ari atslahbst sawos sauzeenos un aplausos.

Atslabbumu ismanto turki un pahrnes spēli pee muhsu wahrteem, bet 25. minutê Sēki raida trešo reizi balli muhju wahrtos, garam izskrehjuschajam Jirgenam. Wehl reiz muhju komanda sanemas un apmehram 8 minutes spēsch turkus. Tad turki peeleek wisus un spēles beidzamâs 10 minutes norisinajas muhju wahrtu preekschâ, dodot turkeem 4 stuhra siteenus. Tikai 2. minutê no beigam Pawlows wehl reiz schauj uz wahrteem, leekas neturamt, bet balle atsitas pret stabu. Tâ spēle ari beidzas ar 3:1.

Labakee spēlētaji turku komandâ bij zentra usbruzejs Sēki, puslabais — Alaedine un labais aissargs — Ali. Wahrtsargs naw nekas sewischks. Komanda loti labi saspēlejusees un mahk peeletot daschadus angļu profesionalu izgudrotus panehmeenus, peem. tihschu pretineeka usbruzeja nostabdischanu aizmugurê. Muhsu komanda spēleja loti korekti. Tas buhtu janem wehrâ teem, kas mihl RFK apwainot rupjâ spēlê! Labakee wihri bij — Swistunenko, Powlows un Abrams. W. Plade wairak strahdaja aissargadamees tadehl maz usstrita. Wabji spēleja Bone un Aschmans, ari Stantschiks nebij „formâ“. Sokolows un A. Bahrda bij kâ parasts labi.

Pedagogiskâ isstahde.

Pedagogiskâ isstahdê no 1.—8. augustam Rigas skolam janoweetojas pa rajoneem sekoschâs skolâs: Kasaku ceļâ 1, Olawa komerzskolâ un 16. pilsētas pamatskolâ Dahrtas ceļâ 41a; patwerksmem — pilsētas behrnu patwerksmê Kuldigas ceļâ 37; behrnu dahrzeem — behrnu patwerksmê Kandawas ceļâ 4/6. Widsemes skolam janoweetojas 2. Rigas pilsētas widusskolâ Walmeeras ceļâ 1. Kursemes skolam — Kronwalda bulvari 8. Semgales skolam 1. walsts widusskolâ Raina bulvari 29. Latgales skolam 1. pilsētas pamatskolâ Kalpaka bulvari 8. Arodu skolam — technikumâ, Waldemara ceļâ Nr. 1c. Widusskolam — 1. un 4. Rigas pilsētas widusskolâs. Seeweschu rokdarbu un priwatâm rokdarbu skolam — 3. R. pilsētas widusskolâ. Fizikâ audzinaschana 1. Rigas pilsētas widusskolâ. Parangkolam — sawâs telpâs Skolas ceļâ 32. B.

Emburgas krahj-aizdewu kases 50-gadu jubileja.

Swehtdeen, 22. junijâ, Emburgas krahj-aizdewu kase swineja sawus 50 gadu pastahwēschanas swehtkus kâ weens no pirmajeem lauku kreditkooperatiweem, kas nodibinajees tai laikâ, kad Latwijâ reti kahds bij wehl kaut ko dzirdējis par kooperaziju wispahrigi. Tamdehl jo sewischki leela nozihme schahdeem pirmajeem weenotas paschdarbibas idejas paudejeem. Swehtki bij pulzejuschi ne tik ween weetejas eedzihwotajus, bet kugitis „Anna“ atweda swehtku weesus tiklab no Rigas, kâ Jelgawas. Swehtku akts atklahja ar sinojumu tagadejais kases waldes preekschsehdetais J. Wilzina kgs, kas jau gadus 30 darbojas kasê kâ waldes lozeklis. Pahrskatu par tagadejo kases stahwokli sneedza darbwedis Brakschla kgs; no pahrskata redzams, ka kase pehz karalaika fareschgizinumeem attihstijusi jo rosigu darbibu un jau weikusi leelu darbu weetejâs saimneziekâs dzihwes atjaunoschanai.

No apsweizejeem kâ pirmais runaja Saeimas sekretars J. Wesmans, nododams jubilarei trihskahrtigu sweizeenu — kâ tautas weetneeks, Latwijas bankas padomes lozeklis un „Latwijas Wehstnescha“ atbildigais redaktors. Emburdzneeki labi darijuschi, nolikdami sawus swehtkus uz 22. juniju, kad wisa walsts swin peentinas swehtkus tâm waronigajâm zihnam, kas nesa latwju tautai brihwibu un Latwijas walstij patstahwibu. Emburdzneeku swehtki ir weenota tautas darba swehtki, un weenois tautas darbs ir tas zelsch, pa kuru ejot latwju tauta sasneedza brihwibu, winsch ir ari tas lihdzeklis, ar kura palihdzibu latweeschem buhs tahlak kopt un weidot to mantojumu, ko nums atstahjuschi krituschee waroni. Wehl sweizeenus nodewa apruka preekschneeks Grindula kungs, Latwijas bankas Jelgawas nodalas pahrwaldneeks Letscha kungs, Greenwaldes-Cezawas krahj-aizdewu sabeedribas waldes preekschsehdetajs J. Bruhmeta kungs, tad Jelgawas kreditbankas, Jaunswirlankas krahj-aizdewu sabeedribas, Emburgas pagasta waldes un padomes, Emburgas sawstarpigâs ugunsapdroschinaschanas beedribas, lauksaimneeku beedribas „Tihrums“, Emburgas patērētaju beedribas „Seeds“, Latwju saimnieku saweenibas weetejâs nodalas un aissargu nodalas preekschstahwji. No „Brihwâs Semes“ apsweicz dzejneeks Ed. Wirza, dzimis emburdzneeks, un no „Pateesibas“ Bekmans. Bez personigi nodoteem sweizeeneem, daudzi sweizinajuschi telegrafiski. Walsts prezidenta J. Tschakstes kga telegrama peenahkusi ar noseeboschanos un teek nolasita pirms teatra izrahdes sahkschanâs. Swehtku aktam sekoja goda meelasts, kurâ kases padomes preekschsehdetajs Dihkmana kgs zitu darbineeku wahrdâ pasneedza wezakajam kases darbineekam J. Wilzina kgm atzinibas balwu. Swehtkus noslehdza ar teatra izrahdi un deju sakumos. Neti jaukais laiks sekmeja swehtku labu izdoschanos.

Ahrzemneeeki par mums.

X. Angļu schurnals „The Financial Reviev“ junija numurâ eewietojis plaschu apzerejumu par Baltijas walsīm saimneezisko stahwokli ar wirsrakstu „Daudz apfolofchas pasihmes kontinentâ“. Autors aizrahda uz Latwijas, Igaunijas, Somijas un Leetawas ekonomisko stabilitati un peeschkir leelu nozihmi scho walstu zenteeneem pehz politiskas un saimneezigas apweenibas. Rakstu beigâs winsch nahk pee slehdzena, ka „lihdzigâ kahrtâ izweidojotees ari zitâm walsīm, meers un kahrtiba Eiropâ atkal buhtu nodroschinats“. Italu prese pehdejâ laikâ sneedz loti daudz un sihkas sinas par Latwiju, to starpâ leelee laikraksti, kâ oficialais „Bollettino di Notize Commerciali“, „Corriere Mercantile“ un citi.

Igaunijas parlaments

peeklidzeen aizgahja ziemas sesiju wafaras atpuhtâ lihdz 16. septembrim. Prese neapmeerinata, ka parlaments atlizis wairakus swarigus likumprojektus uz rudens sesiju, to starpâ minoritatu autonomijas un atsawinato zemju lietoschanas likumu. Sesiju slehdzot, izsteikees neleels starpgadijums. Debatês par ruhpneezibas stahwokli izsteikâs runa par to, ka ta atrodas schihdu rokâs.

Bij. eekschlietu ministrs Einbunds no deputata weetas sanja, ka schihdus Igaunijâ eelaidis darba partijas ministrs Olefks, bet darba partijas deputats Ligands atsaukdamies uz statistiku apgalwoja, ka Olefks eelaidis Igaunijâ 68 schihdus, bet Einbunds pats 557. Izsteikas trokšnis. Einbunds nosauz L. par neletci. Zinamu ministrs Strandmans, domadams, ka schis wahrds atteezinats uz winu, peesarzis tuwojas semneeksaweenibas soleem un grib gahstees Einbundam wirsû. Peesteiguschees deputati likwidê starpgadijumu un pehz tam izklihst. m.

Firmu bankroti un wekseļu protesti Somijâ.

Pagahjuschâ gadâ Somijâ registreti 792 firmu bankroti, bet sahgad schis skaits stipri audzis. 1924. gada pirmâ zeturksnî protesteti 2312 wekseļi 12½ milj. somu marku wehrtibâ. Gadu atpakaļ protesteto wekseļu skaits bija uz puši mazaks. Makfatnespehjibas peeaugums leezina, ka ari somu ruhpneeki un tirgotaji pahrdzihwo smagu krizi. m.

Errio pee Makdonalda.

LTA. Londonâ, 23. junijâ. Franzijas ministru prezidents Errio sestdeenas wakaru, pulksten 1/27 eeradâs Londonâ. Winsch tuhlin izbrauza tahlak uz Tschekersu, Anglijas ministru prezidenta wasaras rezidenzi, satiktees ar Ramseju Makdonaldu.

Par noturetâm apspreedem prezei izsneegts sekoschs oficials sinojums: „Franzijas un Anglijas ministru prezidenti sestdeen un swehtdeen draudzigi un neoficiali pahrrunaja daschados jautajumus, kas ir sakarâ ar reparazijas ekspertu preekschlikumeem un winu izweschanu dzihwê. Galigus lehmumus newareja peenemt, jo tee atkarajas no sasaistes ar Italijas un Belgijas waldibam. Apspreedes tomehr peerahdija angļu un frantschu weenprahtibu un abu premjeru apnemschanos zihnitees pret gruhtibam, kahdas japahrwar winu walstim, kopdarbibas zelâ. Ministru prezidenti weenojas, ja pahrejee sabeedrotee tam peekristu, noturet Londonâ ne wehlak par julija widu plaschaku konferenzi, kuras uzdewums buhtu galigi lemt par metodem, kâ izweest dzihwê ekspertu programu. Tahlak abi premjeri weenojas septembra mehnesi, kad notiks Tautu Saweenibas plenarkonferenze, apmeklet Schenewu.“

Oficialo sinojumu Makdonalds un Errio papildina ar sekoschu deklaraziju: „Nemot wehrâ gruhtibas, ar kahdam jazihnas tiklab Anglijai, kâ Franzijai, mehs atsinam par nepeezeeschamu noslehgt **moralisku kopdarbibas lihgumu.**

Hawasa agentura par Tschekersas apspreedem sino, ka Makdonalda un Errio galweenais noluhks bijis radit **sawstarpejas uzticibas un draudzibas atmosferu,** lai wislabak sagatawotos uz izsschkiroschâm sarunam. Kad franksch premjers aizrahdija uz nepeezeeschamibu panahkt droschibas garantijas, ka Wahzija sawas reparazijas peenahkumus teescham izpildis, Ramsejs Makdonalds noteikti usswehra, ka pret wahzu izsaistrischanâs politiku Anglija, Belgija un Franzija usstahsees wisi kâ weens. Anglija tâpat, kâ Franzija, ar meeru ustrahdit pretimnahkschanu demokratiskai, meerumihligai Wahzijai, turpretim buhs nesaudzigi stingra pret nacionalistisku un imperialistisku Wahziju.

Jaunakâs sinas.

A. Balosch godinaschana.

X. A. Balodim, sakarâ ar wina eezelschanu par suhtni un pilnwarotu ministri Leetawâ, Latwijas jaunatnes saweenibas widusskolas skolotaji sarihkoja atwadischanâs godinaschanu un pasneedza peeminai skaistu portseli. A. Balodis kopsch 1920. gada darbojees ari kâ skolotajs minetâ skolâ.

Uz wispasaules pasta-telegrafa kongresu, kas julijâ sanahks Stokholmâ, ministru kabinets nolehmis komandet pasta-telegrafa wirswaldes galweno direktoru insch. T. Kadiki un konsultantu L. Rudanu.

Tunenasa deklarazija peenemta.

Peektdeen, 20. junijâ Leetawas seims ar 41 kristigo bloka un 1 kreewa balsi pret 33 tautas partijas, soz.-demokratu un minoritatu balsim peenehma Tunenasa waldibas deklaraziju. Pehz tam seima sesiju slehdza. Jauna sesija sahksees 1. novembri. G.

Laiks 26. junijâ:

Gaisa spiedeens zelas un turas nedaudz wirs normalâ. Stingree wehji paleek lehnaki, pa daļai slaboki. Temperatura sahk lehnam zelties.

Naudas kurss Rigas birzhâ.

1 lats = 50 latw. sk.

	25. junijâ. Pirz.	25. junijâ. Pahrd.	19. junijâ. Pirz.	19. junijâ. Pahrd.
1 Amerikas dolars	5,16	5,21	5,16	5,21
1 Anglijas mahrzina	22,36	22,58	22,30	22,52
100 Franzijas franki	28,—	28,85	27,45	28,25
100 Belgijas franki	24,25	24,90	23,75	24,45
100 Schweizes franki	91,30	92,70	90,80	92,20
100 Sweedrijas kronas	136,30	138,40	136,60	138,65
100 Norwegijas kronas	68,95	71,05	68,70	70,80
100 Danijas kronas	86,35	89,—	86,—	88,60
100 Tschekijas kronas	14,95	15,55	15,—	15,60
100 Holandes guldeni	192,35	195,25	192,30	195,20
1000 miljardi Wahz. m.	1,—	1,40	1,—	1,40
100 Somijas markas	12,75	13,25	12,75	13,25
100 Igaunijas markas	1,28	1,35	1,26	1,30
100 Polijas flotu.	98,—	102,—	98,—	102,—
1 Italijas lira	22,05	22,70	22,10	22,75
1 sudraba rublis	1,70		1,70	
sudraba nauda	—		—	
10 rbl. sella	26,50		26,50	
5 proz. neatkar. aizdevum.	2,—	2,10	2,—	2,10
100 Leetawas liti	50,—	52,—	50,—	52,—
1 SSSR tscherwonezs	26,10	26,90	26,10	26,90

Wehstule redakzijai.

God. „Latwijas Wehstnescha“ redakzijai.

Pamatojoties uz preses likumu, Latweeschu Jaunatnes Saweenibas walde luhdz nodrukat sekoscho:

„Latw. Wehstn.“ 137. num. rakstâ „Nedibinata suhdziba“ teiktais nesaetas ar paleesibu. Neweena Latweeschu Jaunatnes Saweenibas waldes suhdziba pret A. Laiwinu nav izteikta kâ nedibinata. Latw. Jaun. Saw. walde, izpildot pilnas beedru sapulzes weenbalsigu lehmumu, sauz A. Laiwinu pee atbildibas par wina saimneeksschanu Jaunanzes muischâ, eklursijâ uz Sontiju u. t. t. un schinis leetas wehl nekahdu leesas lehmumu nawa.

Preekschsehdetajs: K. Schops.
Sekretara w.: Ed. Ramats.

Weeni un otri.

Nodarboschanâs, apkahrtne un sabeedriskais stahwoklis weido zilweka dabu, wina dzihwes usskatus. Ahrejo apstahkļu sakopojums tik eespaidigs uz eeksschejo „es“, ka pat wispusiga izglihtiba un attihstiba naw spehjigas teem pretotees. Neskaitamus spilgtus peerahdijumus tam sneedz Kreewija, kur generalis paleek par wahrtu sargu, advokats — par sahbaku tihritaju, katordzneeks — par ministri, strahdneeks — par bankeeri. Tur nenormali strauji grozijušees sabeedriskâ eekahrta. Bet to paschu parahdibu masak spilgtâs krahsâs war nowehrot parastos dzihwes apstahkļos.

Likstas, ka izglihtibu bandijuscheem wajadzetu dzihwes parahdibas apmehram weendabigi usteikt un izprast (nerunajot par politiku, kur lomu spēlê aprehkini un disciplinas), bet teeschamiba rahda pretejo. Dzihwe stipri atrodeschu humanitari izglihtotos no utilitari izglihtoteem, garigu wehrtibu raschotajus no materialu wehrtibu raschotajeem. Pretstatiba izpauschas dzihwê, sahkot ar weenkahrscho ideenas darbu un beidzot ar sinatni, pat likumdoschanu. Ja naw atklata naida, tad ir wismaz apslehpts greiss skats.

Nesaurzot wahrdâ personas un neminot professijas, apgaismoschanas nozihkê rakstnieki atzihmet kahdu gadijumu, kursch parahdijâs rakstits. Humanitars, sastapees ar akademiski izglihtoteem utilitareem teeschi winu darbâ, atrod, ka sawada slegma schais zilweka mahjo; ar wineem gruhti sarunatees; winu izturas naw grahmatu, bet redzami tikai raschoschanai nepeezeeschamee peederumi; wineem truhkst inteligenzes. Weenkahrsch pastaru taisitajs, kursch neprot ne lasit, ne rakstit, ir daudz gudraks par gudrajeem., utilitari ir schauri, weenpusigi, bet daba prasa lai zilweks izdaila visu sewi, lai winsch dod ari dabai sawas dzhwfeles bagatibas, sawus sapnus, sawu mehrki. Wajadzigs saprast, ka dzihwibas pamatos gul muhschigs swehtums, un — to spēj weenkahrscha skaidra sirds...

Nelaime waj, pareizaki, laime ir ta, ka uz sinatniskâm doktrinam sawu darbibu buhwejoschs utilitars no lihdzigâm mahzibam maz war saprast. Winsch prot no dabas prasit, winsch prot dabu izmantot, winsch prot dabu saprast, winsch prot dabu apbrihnot, par to eejuhsminatees, bet dot winai „sawas dzhwfeles bagatibas, sawus sapnus, sawu mehrki“, — to winsch ne sapnos, ne ari eeskurbschâ stahwoklî newaretu. Winsch zin, ka dzihwibas pamatos gul apbrihnojami saskanoti zikko-ķimisti likumi, — tapehz ar „muhschiga swehtuma“ palihdzibu winsch ne darbâ, ne atpuhtâ rihkotees nemahk. Ja zilweka inteligenze pastahwetu spēhjas glihtus wardus meklet un uz nejauschibu zitu zitam peekahrt, lai rastu neweenam nesaprotamas izteiksmes, — tad teescham jaatzihstas, ka „muhsu izglihtoteem truhkst inteligenzes.“

Weeni, atrauti no dzihwes teeschamibas, no tautas pamatslahneem, no wehrtibu raschotajeem, neredz neizbehgamas dzihwes ehrkschkus un eedomâs tehlo dzihwi newis tahdu, kahda wina ir, bet tahdu, kahdai winai wajadzetu buht. Otri, nepeezeeschamu materialu wehrtibu raschanâ nodarbinati, ar meinu darbu weizoschâm rokam teeschâ fatiksmê ezoschi, ar plaschu muju dzihwes gruhtibam teeschi sadurosches, darba smagumu peedzihwodami, dzihwes teeschamibâ nogrimuschi, — uztver un saprot dzihwi tahdu, kâ wina ir.

Weeni jaukâs wasaras deenâs taisa swehtzeļojumu, preezajas par sauli, par mahmiņas nowezojuschos seju un winas grumbam, par wezischa salihkuscho mugauru, par jaukeem sakumeem, par atspirdzinoscho gaisu; wineem teesune uz tehrzeschanu; wini jautrâ gara stahwoklî. Otri tanis pat wasaras deenâs aizsnemti domam, kur darba spēku nemt, kâ darbus weikt, lai nenokaweta un nepaliktu uz sehkla; teem mahmiņas sejas grumbas nerada preeku, bet druhmumu par smagi pawadito muhschu; teem wezischa salihkuse mugura stahsta, kahdus slogus ta uzsusi; teem darba steidze un nogurums nekauj preezates par krahschno dabu; teem atspirdzinoschais gaiss ir ne dauda, bet nepeezeeschams kuniņks reagents darba energijas raschanâ; teem naw laika pawasara un wasaras steidzê grahmatas lasit — tapehz winu „izlabâ grahmatu naw“; teem naw laika tehrzeschanai — tapehz ar wineem „gruhti sarunatees“; tos nomahz ruhpes par darba weikschanu, wina laikâ weikschanu tagadejos smagos saimneekoschanas apstahkļos — tapehz „sawada slegma schais zilweks.“

Weeni to nesaprot un newar saprast, jo ar swehtzeļojumu ween preeksch tam par maz. Otreem tas skaidrs — jo ta ir dzihwes ahbeze.

Materiali radoschâ darba neizpratne, wina ahriga zildinaschana wahrdos, bet semoschana pahrleezibâ — no weenas puses; garigi radoschâ darba zildinaschana uz wisas frontes — no otras puses — schis parahdibas pastiprinamas no feneem laikeem un izglabajuschâs wehl schodeen. Pirmâ weizejus, organizetajus un wadītajus zenschâs nostahdit otrâ planâ; wineem peerakstit flegmatismu, wulgarismu, inteligenzes truhkumu; winu teesibas uz walsts sneedzamo rokas speedeenu apschaubit.

Tahdam leetu stahwoklim nedrihkst buht weeta. Pahrspihletam humanitarismam — teoretiskam, no dzihwes teeschamibas atrautam, bet uz dzihwes teeschamibu spekulejoscham — apzehrpami spahrni, lai winschj semaki lidotu un wairak peemehrotos utilitarismam. Tikpat ikdeenischkibâ, kâ techniką, zinatnê, literaturâ un politikâ. A. Aušīts.

Likums par walsts krediteem laukſaimneezibas buhwneezibai,

kuru Saeima peenehma trešchâ lasijumâ un nodewa walsts presidentam publizeschanai:

1. Laukſaimneezibas buhwneezibai wajadſigee krediti atwehlami budſcheta kahrtibâ.

2. No budſcheta kahrtibâ atwehleteem krediteem ijſneedſami ilggadigi aiſdewumi jauneerikojamâm, weenſehtâs iſdalamâm, lauku amatneeku un karâ nopostitâm ſaimneezibam, kâ ari paſtahwoſchâm ſaimneezibam ar ſemes platibu lihdſ 27 ha, lauku paſchwaldibam un ſabeedriſkâm organiſazijam nepeezeeſchamo ehku jaunzelſchanai un uſlabofchanai. Atſewiſchkâm ſaimneezibam ijſneedſamo aiſdewumu apmehrus likuma noteiktâs robeſchâs noſaka Semes banka.

Peeſihme. Paſtahwoſchâm ſaimneezibam, kuras ir leelakas par 27 ha, uſ ſchi likuma noteikumu pamata ir teeſiba ſanemt uſ kredita tikai nepeezeeſchamos buhwkokus.

3. Aiſdewumu apmehrus noſakot, janowelk atteziga daļa par katru ſaimneezibâ jau paſtahwoſchu nepeezeeſchamu ehku; tâpat atwelkami ehku zelſchanai ijſneegtee walſts aiſdewumi un iſſneegto buhwkoku waj buhwkoļeem deriga peeſchkirta meſcha wehrtiba pehz takſes zenam, faſkanâ ar 4. p. apſihmetâm buhwkoku normam.

Peeſihme 1. Latgales ſahdſchineeki, kas ijeet weenſehtâs, peelihdſinami tahdeem jaunſaimneekeem, kam ir weena ehka.

Peeſihme 2. Takſes zenas noſaka miniſtru kabinets, uſ ſenkopibas miniſtra preekſchlikumu, periodiſki, peemehrojotees tirgus zenam.

4. 2. p. minetâm ſaimneezibam uſ ſcha likuma pamata ir teeſiba ſanemt buhwkokus no walſts meſcheem par takſes zenam, atlautâ aiſdewuma robeſchâs, bet ne wairak par ſenkopibas miniſtra noteiktâm normam.

5. Saņemtos buhwkokus beſ ſenkopibas miniſtrijas atļaujas aiſleegts pahrdot waj iſlietot citâm wajadſibam. Par ſcho noteikumu neeeweehroſchanu wainigee ſodami ar naudas ſodu lihdſ trihskahrtigai pahrdoto koku takſes zenai. Sodu uſleek ſenkopibas miniſtrs un peedſen administratiwâ kahrtâ. Ekſafetâs ſoda naudas eemakſajamas Semes bankâ un eeſkaitamas walſts ienahkumos.

Peeſihme. Schis ſoda mehrs atteezinams arî uſ teem buhwkoku ſanehmejeem, kuri pahrkahpuſchi 1920. g. 21. dezembra likumu un kuru lietas naw wehl izbeigtas.

6. Aiſdewuma kopſuma buhwkokos un naudâ weenai normalſaimneezibai ar 20 un wairak ha ſemes platibas, newar pahrſneegt: ehku zelſchanai no koka — ls. 3.000, no kleka — ls. 4.500 un no pahrejeem ugunsdroſcheem materialeem — ls. 6.000. Saimneezibam, mazakâm par 20 ha, aiſdewuma norma newar pahrſneegt: ehku zelſchanai no koka ls. 200, no kleka — ls. 300 un no pahrejeem ugunsdroſcheem materialeem ls. 400 uſ 1 ha no ſaimneezibas kopplatibas.

7. Ja 2. pantâ minetâs ſaimneezibâs aiſdewumi iſlietoti, izņemot nepeezeeſchamâs ſaimneezibas ehkas, pehz miniſtru kabineta iſdodameem noteikumeem par lauku buhwneezibu, tad no iſſneegtâ aiſdewuma dſehſchami: a) teem, kas minetâs ehkas zehluſchi no koka — 50% no 4. pantâ minetâs nepeezeeſchamâ koku materiala wehrtibas; b) teem, kas minetâs ehkas ujzehluſchi no ugunsdroſcheem materialeem 80% no 4. p. minetâm koku ehkam nepeezeeſchamâ koku materiala wehrtibas.

Kaza invalideem un tâm kazâ kritušcho ģimenēm, kam ſeme peeſchkirta uſ preekſchrozibas pamata, dſehſchana pilna 4. pantâ mineto koku materialu wehrtiba, ja tee, ņemtotees pee ſchi panta noteikumeem, zehluſchi ehkas no ugunsdroſcheem materialeem, bet 50 proz. apmehrâ, ja ehkas zeltas no koka.

Peeſihme. Sihkatus noteikumus par dſehſchanâm dalam, daſchada tipa un leeluma ſaimneezibam un daſchadâm ſaimneezibas ehkam iſdod miniſtru kabinets.

8. Par ehku zelſchanai iſſneegteem aiſdewumeem pirmos 3 gados nemams 1 proz. ſemes bankas iſdewumu ſegſchanai, bet pehz ſchi termina noteegſchanas 5 proz. gadâ, no kureem 1 proz. eeſkaitams ſemes bankas iſdewumu ſegſchanai. Pehz ehku uſzelſchanas un aiſdewuma daļas dſehſchanas, ſaſkanâ ar ſchi likuma 7. p., atlikuſe aiſdewuma daļa pahrwehrſchama walſts ſemes bankas 4 proz. kihlu ſihmju aiſdewumos. Aiſdewums, kas iſlietots koka ehku zelſchanai, dſehſchams 28 gados, bet aiſdewums, kas iſlietots zelſchanai no ugunsdroſcheem materialeem — 41 gadâ, ſkaitot no aiſdewuma pahrwehrſchanas kihlu ſihmju aiſdewumâ.

Peeſihme. No teem, kas ehku zelſchanai ſanehmuſchi walſts aiſdewumu buhwkokos waj naudâ, bet 3 gadu laikâ naw uſzehluſchi atteezigas ehkas, iſſneegtais aiſdewums peedſenams atpakaļ, aprekinot par aiſdewumu 7 proz. gadâ par wiņu laiku.

9. 1920. gada 21. dezembra likuma (Vk. kr. 1920. g. 260) 4. pantâ minetais parakſts par lihdſ ſchim iſſneegteem kokeem pahrwehrſchams Walſts ſemes bankas kihlu ſihmju aiſdewumâ, waj eeskaitams uſ lihdſigeem noteikumeem, pee kam no walſts ſemes fonda peeſchkirto ſaimneezibu koku parakſts pewweenojams iſpirkſchanas ſumai un nomakſajams uſ teem paſcheem noteikumeem kâ iſpirkſchanas ſuma.

10. Inſtrukzijas ſchî likuma iſweſchanai dſihwê iſdod ſenkopibas miniſtrs, ſaſinâ ar ſinamu miniſtri.

11. Ar ſchî likuma ſpēkâ ſtahſchanos atzelts 1920. g. 21. dezembra likums par buhwkoku iſſneegſchanu laukſaimneezibas wajadſibam, lihdſ ar ta papildinajumeem un pahrgroſijumeem (Vk. kr. 1920. g. 260; 1922. g. 32, 62 un 239).

Eekſchſeme.

Aiſrahdijums laukſaimneekeem.

Univerſitates laukſaimneezibas kimijas laboratorija mums luhdſ eeſpeest:

Latwijas laukſaimneeki naw un newar buht apmeerinati ar tâm raſcham, ko wini ſanem no ſawas ſemes pat angligakos apwidos, jo ahrſemes ſafneedſ augſtakas raſchas no tahdam paſcham ſemem. Lai ſemes anglibu pazeltu, ta ir janſlabo un jamehſlo. Ar mehſloſchanu — mahſligeem waj kuhtsmehſleem raſchas war peeteeſoſchi pazelt, ja ſemei truhkſt angeem weegli peeejama uſtura weela. Bet ja ſemes neanglibai dſiſtaki zehloni, tad par mehſleem iſdotâ nauda neneſts augļus. Schahdi zehloni ir wairaki, bet weens no teem un loti beeſchi ir kaļķa truhkums jeb t. ſ. ſemes ſkahbums. Nowehrſchot ſcho truhkumu ahrſemju laukſaimneeki ir ſtipri pazehluſchi ſawas ſemes labības un lopbaribas raſchas. Schimbriſcham ſinatne jau iſſtrahdajuſi metodes, ar kuru palihdſibu war puslihdſ droſchi noteikt, waj ſemes neauglibas zehlonis naw kaļķa truhkums. Lai to iſdaritu, ir tikai japanem neleels pahrbaudamâs ſemes parangs un janoſuhta laboratorijai, kur tad ſemi ameriſê un noteiz netikai to, waj ſeme zeeſch no kaļķa truhkuma, bet deeſgan droſchi ari to, zik daudz buhtu jadod kaļķa uſ puhrweetas, lai ſcho truhkumu nowehrſtu.

Schahdu ſemes pahrbaudiſchanu iſdara L. U. laukſaimneezibas kimijas laboratorija. Norahdijums, kâ panemt ſemes parangus un eeſuhtit laboratorijai, uſ peepraſijumu peeſuhta par brihwu. Peepraſijumi adreſejami: L. U. laukſaimn. kimijas laboratorijai, Rigâ, Kronwalda b. 1.

Semes bankas darbiba.

X. Schî gada pirmos 5 mehneſchos Walſts ſemes banka iſſterminu aiſdewumos iſſneeguſi pawiſam 4.712.000 latus. No ſchîs ſumas peeſpreests: 7.923 jaunſaimneekeem 4.144.000 ls, 554 wezſaimneekeem 338.000 ls, 194 rentneekeem 119.000 ls, 137 ſwejneekeem 57.000 ls, 65 amatneekeem 25.000 ls un 22 dahrſſaimneezibam 12.000 ls. Kredits peeprasits un peeſchkirts ſekoſchâm wajadſibam: ehkam 4.371.000 ls, ſirgeem 151.000 ls, inwentara eegahdaſchanai 9.300 ls, ſemes kultiweſchanai 64.000 ls, ſemes pirkſchanai 57.000 ls, ſwejneezibai 57.000 ls un mautojumu nokahrtoſchanai 2000 ls. Kâ redſams, wairak kâ dewinas deſmitdaļas no wiſeem aiſdewumeem iſlietotas buhwneezibâ, bet no atlikuſchâs ſumas gandrihſ puſe ſirgu eepirkſchanai. 120.000 lati aiſdoti par 7% (wezſaimneekeem), wiſs pahrejais — par 1% gadâ.

Tekoſchâ ſaimneezibas gadâ (no 1. aprila) Semes banka no ihſtermiņa aiſdewumeem budſcheta paredſetâm ſummam ſanehmuſi tikai 3 milj. latu, no kureem lihdſ 1. jumſam 2.539.000 l. jau iſſneeguſi. Tadehlar krediteſchanu tai jarihkojas ar leelu apdomu. Nopietnukâs wajadſibas tomehr apmeerinatas. Aiſdewumu peepraſijumu eenahk 100—150 deenâ. Noraida ſamehrâ neleelu prozentu, bet pa daļai tikai ſamaſina peepraſitâs ſummas.

Lai weizinatu korespondenzes apgroſibu uſ laukeem,

eeſchleetu miniſtrija uſdewuſi wiſam pagaſtu paſchwaldibas ceſtahdem: peenemt weenkahrſchus un apdroſchinatus paſta ſuhtijumus, nogahdajot tos 2—3 reiſes nedeļâ uſ tuwako paſta ſtaziju; pahrdot paſta un ſihmoga nodokļa markas, iſdalit pagaſta eedſihwotajeem adreſetos ſuhtijumus un laikraſtus. Ns.

Rigas juhrmala.

Newar peerabinat pee kahrtibas weloſipediſtus, kuri pabraukajas gar juhrmalu peldu ſlundâs un tranzê peldu weeſus. Braukſchana ar weloſipedeem gar juhrmalu ir noleegta. Nepawiſam neprot uſweſtees ſunu ihpaſchneeki, tee grib ſaweem funeem weenadas teeſibas ar peldu weeſeem. Suni trenkâ maſos behrnus. Te wajadſiga ſtingraka polizijas uſraudſiba, lai publiku paſargatu no ſunu breefnam.

Kl. — Nahwe aiſ pahrgalwibas. Sešdeen pee zeluloſes fabrikas Sloką, aiſ pahrgalwibas noſlihka Leelupê kahds weetejais ſtrahdneeks, mehginadams pahrzeltees pahr upi ar baļķi.

Kl. — Meſcha degſchana. Peektdeen pretim Buldureem, eeſahka degt aiſ neſinameem eemeſleem Rigas pilſehtas meſchs.

Kl. Frantſchu lidmaſchina nolaidâs Jahnu makarâ Majoros uſ juhras krasta. Lidotajam bij Latwijas konſula Pragâ wiſa un pee lidmaſchinas notaiſchanâs un pazelſchanâs bij klaht Franzijas ſuhtneezibas ſekretars.

Kl. Eelu aplaiſtiſchana. Waſarniſchu ihpaſchneeki ir kuhtri eelu laiſtitaji. Daſchi aplaiſta eelas nepilnigi. Polizija faſtahda protokolus.

Ma. Aptruhzis bitefchu. Daſchâs juhrmalas dſelſszeļu ſtazijâs Jahnu deenâ aptruhka kaſes uſ dſihwaļâm peldu weetu ſtazijam netikween paraſtâs, bet ari kilometru biletes, kuru krahjumus newareja atjaunot, jo dſelſszeļu wirswalde bija ſlehgta kâ ſwehtkos.

Taurkalns. Kahſâs brauzot. Meſchfargs Jahnis Lejiņſch, brauzot uſ kahſam, pee Taurkalna ſtazijas ſchahwis gaiſâ un pee tam aiſ neſpranibas noſchahwis ſawu 13 g. w. meitu Mildu, kura ſehdejuſi winam lihdſâs ratos. —oo—

Aloja. Walmeeras ſkolotaju beedribas Alojas grupa ſarihkoja otros Waſaras ſwehtkos, 9. junijâ plaſchus behrnu ſwehtkus, kuros peedalijâs Ungurpils, Puikeles un Braflawas pagaſtu 1. pakahp. pamatſkolas un Alojas 2. pak. pamatſkola, t. i. 7 ſkolas ar apm. 700 ſkolneekeem. Swehtki bija kupli apmekleti un tee iſdewâs teizami kâ garigâ tâ ari materialâ ſinâ. Wiſpahr bija redſams, ka pedagogi ar dſiļu darba preeku un peenahkumu apſinu bija darijuſchi wiņu, lai tuwinatu ſkolu ſabeedribai un weidotu jannatni kâ Latwijas nahkotni nazionalâ garâ. Eglajs.

Ungurpils pagafts (Walmeeras aprinķi). Ungurpils pagaſta padome nolehmuſi likwidet Ungurpils pagaſta lihdſſchinejo waziſko noſaukumu un ſchim pagaſtam dot „Aufekļa" wahrdu.

Ahrſemes.

Sabeedroto weenotâs frontes atjaunoſchana.

LTA. Liſildâ, 20. junijâ. (Radio). Makdonalda apſpreedi ar Franzijas jauno miniſtru preſidentu Erriò politiſkâs aprindas ſagaida ar leelu intereſi. Aiſrahda, ka apſpreede buhs ſtingri neofiziala. Par galweno tematu beſ ſchaubam buhs jautajums, kâ praktiſki iſweſt dſihwê reparazijas ekſpertu programu pehz eeſpejias drihſakâ laikâ.

„Times" ſem wirſraſta „Jauns paſahkums" uſſwer, ka Erriò atkahpjotees no neſameerinamâs politikas, pee kahdas turejâs Puankarê. Franzijas weedokli tagad wairs neiſſakot formula: „Reiſwahktees no Ruhras, kamehr Wahzija nemaſâ!", bet gan: „Reiſwahktees, kamehr naw ſtahjuſees ſpēkâ ekſpertu programa!" Erriò jau eſot galigi paſirojis, ka frantſchu waldiba peenem ekſpertu preekſchlikumus wiſâ pilnibâ. Schî ſkaidrâ deklaracija jauſſkatot par pamatu plaſchakâm ſarunam, kuras Erriò paſchlaik grib eewadit.

„Daily Telegraph" raſta: „Abu walſtswihru apſpreede buhs pirmais ſolis pretim Sabeedroto weenotâs frontes atjaunoſchanai, ko Erriò tik beeſchi apſihmejis par weſeligas franſchu ahrpolitikas ſwarigako mehrķi. Franzijas jaunais premjers nahk weſti ſarunas pilnigi beſ nelabwehligâ eeſpaida, kahdu ilgi darija ſafpihletâs atteezibas. Apſpreede nodibinâs perſonigus ſakarus ſtarp walſtswihreem, kureem, kâ leekas, ir wiſleelakâs iſredſes ſaprastees. Politiſkâ atmoſfera tagad ir tik labwehliga, kahda ta angļu-franſchu atteezibâs deemſchehl ſen naw bijuſi."

Jaunakee notikumi.

Madridê iſplatijuſchâs baumas, ka direktorija eſot nolehmuſi ijbeigt dahrgi makſajoſcho, neweiklſmigo karu pret kabileem Seemeļmarokâ un ſpaneeſchu karaſpehku no tureenes atſaukt. Laikraſtſs „ABC" raſta, ka ſchahds lehmums wiſâ Spanijâ atradiſchot pateizigu ſpeekriſchanu, jo Marokas problemam, kurſch neſis Spanijai weenigi poſtu, tad buhſchot darits gals.

Indijas komunisti nodibinajuſchi ſewiſchku „aiſſardſibas komiteju", kuras uſdewums ir wahkt naudas lihdſekļus, lai finanſetu pahrſuhdſibu Kaunpurâ noteeſato komuniſtiſko ſaſwehrneeku leetâ. Apelazijas teeſas ſpreedums buhs komuniſteem ahrkahrtigi ſwarigs tadeht, ta principieli iſſchkirs jautajumu, waj wineem ir teeſibas dibinat Indijâ legalu komuniſtu partiju.

Rumanijas miniſtru preſidents Bratianu oficiali paſinojis, ka Rumanija dara Padomju Kreewijas atſihſchanu de jure atkarigu notam, waj pehdejâ atſihſt **rumaņu teeſibas uſ Beſarabiju.**

Recitumwahziņu peemeklejis ahrkahrtigs negaiſs. Par milſigâm leetus gahſem ſino ari no Franzijas, kur negaiſs nodarijis leelus ſaudejumus.

Wahzijas walſtskanzlers Markſs paſinoja reichſtaga galwenâ komiſijâ, ka Wahzijas waldiba patlaban peegreeſchot galweno wehribu tahdu likumprojektu iſſtrahdaſchanai, kuri atbrihwotu zeļu reparazijas ekſpertu preekſchlikumu realiſeſchanai.

Pamatakmeni Uſwaras peemineklim Zehſis

ſwinigi lika ſwehtdeen, 22. junijâ — kritušcho waronu peeminas deerâ. Swinibâs bija eerauduſchees walſts preſidents J. Tſchakſte, miniſtru preſidents W. Samuels un laikraſtu „Latwijas Wehſtneſis", „Jaunakâs Sinas" un „Brihwâ Seme" redakziju preekſchſtahwji. Walſts un miniſtru preſidentus ſtazijâ ſagaidija peeminekļa zelſchanas komiteja ar preekſchſneeku Zehſu pilſehtas galwu Dr. Wanadſinu un kareiwju goda ſardſe ar garniſona un Zehſu pulka wirſneekeem ar pulkwedi Berki preekſchgalâ. Pehz karaſpehka parades uſ laukuma organiſazijas ar weeſeem dewâs gahjeenâ Brahļu kapos, kur nolika wainagus. Kapos garigo aktu wadija mahz. Apkalns. Walſts preſidents uſrunâ norahdija uſ peeminas deenas noſihmi un Zehſu kaujam Latwijas brihwibas zihnâs, uſaizinadams tautu weenmehr ſwehtu turet ſawu waronu dufas weetu un ſargat tos eeguwumus, par kureem wini atdewuſchi ſawu dſihwibu. Sabeedriſkâs organiſazijas nolika uſ kapeem krahſchņus wainagus. Gahjeenâ bija wiſi Zehſu un apkahrtnes eedſihwotaji. Tikpat ſwiniga kâ kritušcho waronu peeminas godinaſchana, bija pamatakmena likſchana Uſwaras peemineklim pilſehtas laukumâ.

Aprinka preekſchneeks Bitſchewſkis ſneedſa pahrſkatu par peeminekļa zelſchanas organiſazijas darbeem un ſeedojumu wahkſchanu. Sawahkts ap 700.000 rbl., no Kulturas fonda 100.000 rbl., iſtrukſtoſcho ſumu apſolijuſees dot waldiba no walſts lihdſekļeem. Peeminekļa projektu ſihmejis arch. doz. Kundſinſch. Sem pamata akmena eemuhreja pamata akmena likſchanas aktu, kuru parakſtija wiſi klahtefoſchee pilſehtas un organiſaziju preekſchſtahwji un weeſi. Metala kaſtê eelika Zehſu un Daugawpils pulku kruhſchu noſihmes, weetejo organiſaziju noſihmes, walſts nautu un zitus wehſturei noſihmigus preekſchmetus. Pehz garigâ akta walſts preſidents uſrunâ norahdija uſ walſts noſihmi tautas dſihwê: neween walſti nodibinat, bet wajaga praſt to paturet un weidot wiſas tautas kopdarbibâ, tad ta paſtahwês. Miniſtru preſidents runaja par peeminekļa noſihmi, kas tautas paaudſem leezinâs par latwju warondarbeem un mudinâs eet waronu pehdas.

Pehz pamatakmena eemuhreſchanas zeremoniala, kur pirmo kaļķu lahpſtu uſlika walſts preſidents, un walſts himnas peeminekļa komiteja weeſus uſaizinaja pusdeenâs Saweeſigâs beedribas telpâs.

Atbildot uſ aprinka preekſchneeka toſtu walſts preſidents ſawâ runâ norahdija uſ Zehſu eedſihwotaju un ſabeedriſko darbineeku iſzilus lomu latwju tautas kulturas dſihwê jau pagahtnê un tagad walſts dſihwê, norahdot wairakus gadijumus, kur Zehſis dewuſchas labu preekſchſtihmi; uſſauz laimes Zehſu pilſehtai. Zehſu pilſehtas galwa pateizâs preſidentam un uſſauza toſtu waldibai un miniſtru preſidentam. Wehl godinaja augſtas laimes uſſauzot Zehſu kauju wadītaju pulkw. Berki, Zehſu un Daugawpils pulkus, aprinka preekſchneeku un zitus ſabeedriſkus darbineekus, nowehlot labi iſdotees peeminekļa zelſchanas darbeem.

Zehſu ſwinibas noriteja leelâ pazilatibâ, peedalotees wiſeem eedſihwotajeem preekſchſtihmiga weenprahtibâ un ſaſkanâ. Siv.

Liela

atlikumu izpārdošana

sākot no trešdienas 25. junija ikdienas no plkst. 9—1 priekšpusdienā

-- par stipri pazeminatām cenam. --

Līdz ar šo izpārdodam partiju vietejā ražojuma kostimu un uzvalku drēbes par 420 rbļ. metri (300 rbļ. aršinā).

Manufakturpreču noliktava

Tirdz. nams Rubin & Danenberg

Rigā, Kungu ielā 18. Tālruņi 27-75 un 71-14.

Swehri, zilweki un deewi.

Dr. Antonija Ferdinanda Ofendowſka.

(13. turpinajums)

Wina kapriſi peeſpehra kahju uſ grihdas un, koketi uſlukodama mani, ſazija:

„Waj juhs iſdſeedinaſat mani? Waj juhs to gribat?"

Mihligu un jauku ſeewu raksturi un paraſchas ir wiſur weenadi; ſpoſchâ Brodwejâ, pee leeliſkâs Tenajas, lihgſmâs un jautrâs Parijes dſihwajos bulwaros un ſihda ſegau iſklahtâ ſojotu pawehlneezes jurtâ aiſ lapu koleem apaugſcheem Tamu-Ola kalnajeem.

„Es luhkoſchu," teiza jaunais azu ahrſts.

Mehs ſche nodſihwojam defmit deenas, wiſu pawehlneeka tuwineeku labſirdibas un latpnibas ſaules ſiltumâ. Pawehlneezes azis, kuras pirms aſtoneem gadeem bija eekahrdinajuſchas nu jau wezo pawehlneeku un lamu, bija atkal weſelas. Mans preekſeem nebija gala un wina ne mirkli wairs nenogahja no ſpoguļa.

Pawehlneeks man atdewa peezus deeſgan labus ſirgus, defmit aitas un mitu maiſu, ko mehs tuhdaļ pahrwehrtâm kaltetâ maiſê. Mans drangs winam eedahwaja Romanowu 500 rubļu ſihmi ar Petera Leelâ gihmetni. Es winam eedewu ſelta gabalu, ko uſgahju kahdâ upes gulkmê. Pawehlneeks lika weenam no ſaweem ſojoteem aiſweſt muhs lihdſ Kofogolam. Wiſa pawehlneeka dſimta muhs pawadija lihdſ klosterim, defmit kilometrus no „galwas pilſehtas". Klosteri mehs neeegahjâm, bet turpat apmetamees kineeſchu tirgonu paſtahwigâ miteļi, tâ ſaukta dugumâ. Kineeſchi muhs uſlukoja naidigeem ſkateeneem, bet nekawejâs unms peeſolit ſawas daſchadâs prezes. Sewiſchki wini gribeja unms pahrdot daſchas no ſawam maigolo, no aniſa daritâ ſaldâ degwihna pudelem. Bet unms nebija kabatâ ne nekâda ſidraba, ne kineeſchu dolaru, tadehļ mehs waldſinoſchâs pudeles warejam tikai ilgâs uſlukot. Te unms iſpalihdſeja ſojotu pawehlneeks un kineeſcheem lika peezas pudeles bahſt muhſu ſegļu turbâs.

13.

Miſterijas, brihnumi un jauna kauja.

Tâs paſchas deenas peewakarê mehs nonahzam pee Teri-Nora ſwehteſera, aſtonus kilometrus plata uhdens klaja, kas iſſtatijâs duhnams un dſeltens un kam kraſti nebija deeſin zik jauki. Eſera widû pazehlâs pamaſam izgaiſtoſchas ſalinas ſchwihtra, kurâ auga daſchi koki un rehgojâs ſenas drupas. Muhſu pawadonis ſtahſtija, ka pirms diweem gadſimteem ſchis eſers weļ nemaſ neeſot bijis un wina weetâ ſtaltojees loti ſtiprs kineeſchu zeetokſnis. Kahds zeetokſchna pawehlneeks noſaimojis wezu lamu, kurſch tad nu ſcho weetu nolahdejis un paregojis tai iſnihzibu. Jau zitu rihtu no ſemes iſſchlahzis uhdens blahkumms, kas zeetokſni izgaiſinajis un wiſus kineeſchu karawihrus nogremdejis. Wehl ſchobaltdeenu, kad eſerâ plofotees wehtra, wilni iſmetot kraſtâ noſlihkuſcho zilweku un ſirgu kaulus.

Teri-Nors ik gadus wehrſchas plataks un aiſween tuwak ſchalko pret kalnu. Gedami pa eſera austrumu kraſtu, mehs ſahkam kahpt ſneegeem klahtâ kalna paugurâ. Sahkumâ zeſch bija labs; bet pawadonis unms bija jau pateizis, ka gruhtakâ zeļa teeſa wehl preekſchâ. Schajâ gruhtakajâ zeļa daļâ mehs nonahzam pehz diwi deenam. Unms bija jakahpj kraujâ, meſcha un ſneegu klahtâ kalnâ. Aiſ ſchî kalna pletâs muhſcha ſneegu lauki, kuru baltajâ, ſaulê mirdſoſchâ palagâ pazehlâs tumſchas klinſchu ſeenas. Ta bija Tamu-Ola austrumu daļa, augſtakâ galotne.

Nakti mehs pahrlaidâm koku paſarês un zitu rihtu ſahkam dotees kalneem pahri. Ap deenwidu pawadonis unms lika malditees lihkumeem. Wiſur unms zeļu aiſſproſtoja dſiļas bedres, keļi purwi, nogahſti koki un klinſchu akmeņi, kas ſawâ traką kriteenâ no kalnu augſtumeem ſche bija noguluſchees. Mehs daſchas ſtundas kuhlamees uſ preekſchu, nokaufejam ſawus ſirgus un beidſot nokluwam ſawâ pehdejâ peeſtahtnê. Skaidri bija ſaprotams, ka ſojots bija aiſmaldijees. Sejâ winam atſpoguļojâs bailes.

„Wezee nolahdetâ meſcha weļni unms negribkaut iſkultees ſweikâ," winſch ſodidamees tſchukſteja dreboſchâm luhpam. „Ta ir launa ſihme. Unms jadodas atpakaļ uſ Kargu pee muhſu pawehlneeka."

Es winu eebaidiju un winſch apnehmâs muhs wadit tuhlak, lai gan labu zeļâ nezereja. Bet unms uſſmaidija laime: weens no muhſu kaudim, Urianhajas mednieks, eerauduſija ſihmes pee kokeem, kuras rahdija unmhſu pawadona noſaudeto zeļu. Sihmem ſekodami, mehs iſkluwam no meſcha un gahjam pahri iſdegušchai lapu meſcha joſlai. Tad atkal nonahzam neleelâ meſchâ, muhſcha ſneegu klahtâ kalna peegahſê.

Uſnahza tumſa un unms turpat bija japahrlaiſch nakts. Pehkſchņi fazehlâs neganta anka un lihdſi atdſina beeſu, baltu ſneegu. Unms wairs nekas nebija ſaredſams un drihſ jau wiſa muhſu nometne apſniga ar dſiļu ſneega kahrtu. Muhſu ſirgi ſtahweja apkahrt kâ balti gari; ne tee ehda, ne gahja prom no uguns. Wehjs purinaja un jauza teem krehpes un aſtes. Tas auroja un wihwinaja kalna ſprangâs. Tahlumâ neſkaidri atſkaneja wilku bara gaudoſchana, kas pamaſam iſwehrtâs aſâs un baigâs rejâs, kuras unms atpuhta weļja gruhdeeni.

Kad mehs gulejam pee uguns kura, man peenahza klaht ſojots un ſazija:

„Kungs, nahkat man lihdſ pee obo, es jums ko parahdiſchu."

Mehs gahjam turpu un uſkahpam kalna galâ. Kahdas loti kraujas nogahjes pakahjê bija ſakranta trihs metrus augſta akmeņu un zelmu guba. Tas bija obo. Lamaiſteem obo ir ſwehti peeminekļi, kurus tee uſjzel bihſtamâs weetâs; tee ir ſcho weetu waldneeku: launo garu, altari. Garâmejoſchee ſojoti un mongoli maſâ ſcheem gareem meſlus, pee koku ſareem peekahrdami ſchkipſnas no ſirgu krehpem waj hatikas, garas ſila ſihda ſaites waj no ſwahrku oderes iſrautus gabalus. Daſchreiſ wini tur uſ akmeņeem noleek ari gatas kumoſus un ſahli waj pilnas tehjas kruhkas.

„Paraugatees," ſojots ſazija. „Wiņas hatikas norautas. Demoni ir ſadufmoti, kungs, un nelaus unms iſkultees zauri."

Winſch ſatwehra manu roku un luhgdamees tſchukſteja:

„Luhdſu, kungs, lauzat unms greeſtees atpakaļ, luhdſu, luhdſu. Gareem nepatihk, ka mehs winu kalnos ſtaigajam. Nu jau ditodeſmit gadus neweens naw eedroſchinajees pret deevu gribu pahreet pahri ſcheem kalneem, bet wiſi pahrdroſchneeki, kas kahdreiſ to luhkojuſchi, ir neſiuâ juduſchi. Sneegputeni waj ſalâ teem uſbruksuſchi demoni. Redſat, redſat! Jau ſahkas... Doſimees atpakaļ pee muhſu pawehlneeka. Labak nogaidat, kamehr buhs ſiltaks laiks."

Es wairs neklauſijos, ko ſojots ſazija, bet gahju atpakaļ pee uguns kura, kas tikko bija faſkatams zaur ſneegputeni. Bihdamees, ka muhſu wadonis neaiſmuhk, es liku fargam to uſluhkot un neatſtahtees no wina. Wehlu nakti fargs mani uſmodinaja un teiza:

„Warbuht es maldos, bet man likâs, ka es dſirdeju ſchahweenu."

Ko es tur wareju ſazit? Wareja jau buht, ka kahds noklihdis gahjejs meklēja ſawus zeļa beedrus, ar ſchahweenu teem ſinodams ſawu poſtu. Warbuht, muhſu fargs pateeſi maldijees un krihtoſcha klints akmena waj ledus un ſneega gahſmas troſkſni ſchkitis ſchahweenu. Drihſ es atkal aiſmigu. Meegâ man ſapnis rahdija dihwaini ſkaidru wiſiju. Ahrâ, dſiļu ſneegu peeſnigušchâ eelejâ wirſijâs uſ preekſchu jahtneeku bars. Es redſeju muhſu naſtu neſejus ſirgus, muhſu kalmiku un komiſku ſirgu ar romeeſcha degunu. Es redſeju, kâ mehs no ſchî ſneega klaja nokahpam kahdâ kalnaju lihdſenumâ. Tur auga ſaſi lapoti koki, kuru paſarê burbuļoja maſs un mirdſoſchs, neaiſſalis kalna ſtrauts. Newilus es pamanju ugunskuru ſtarp kokeem. Tad pehkſchņi es atmodos.

Gaiſma jau bija atauſuſi. Es uſtrauzu no meega ari zitus beedrus un luhdſu, lai wini, zik ween ahtri waredami, ſataiſas zeļâ, jo laiks unms gauſcham bahrgs. Auka ploſijâs. Sneegs unms nelahwa tahlumâ ko faſkatit un aiſputinaja wiſas pehdas. Sals wehrtâs aiſween niknaks. Beidſot mehs wiſi bijam jau feglos. Preekſchâ jahja ſojots un raudſija ſameklet zeļu. Jo augſtak mehs kahpam, jo retak muhſu wadonim ſuda zeļa pehdas. Beeſchi ween mehs eekritam zeļa bedrês. Unms bija jarahpjas pa ſlidenam klintim. Te pehkſchņi ſojots pagreeja atpakaļ ſawu ſirgu, peejahja man klaht un kluſinatâ, dſedrâ balſî noteikti ſazija:

„Es negribu juhſu pulkâ mirt, es tahlak wairs nejahſchu."

(Turpmak wehl.)

Riga.

Banketu turku weeſeem

par godu ſarihkoja ſwehtdeenas wakarâ, Wirſneeku klubâ Latw. Futbola Saweeniba. Bankets klahtefot tikai turku weeſeem, ſawai ſporta faimei un daſcheem preſes pahrſtahwjeem pagahja loti ſirſnigâ un jautrâ garâ. Runu nebija daudz (olimp. kom. preekſch. Dikmans, Futbolſaw. preekſch. Redlichs, turku futbolſeder. preekſch. Sia, Latw. Wehſtn. pahrſtahwis Birnbaums), bet winâs iſſkaneja pahrleeziba, ka nodibinatâ jaunâ draudſiba paſtahwês. Turki aizjuta muhſu jut-

1. Raunas un apkahrtnes dseesmu un jaunatnes swehtki.

Pirmàs wafarigàs deenas pilsehtneeku aizinat aizina ahrà uf laukeem ne tikai ar fauli, gaisu, saknu, bet ari sadsihwes zenteeni, mahkslas dsihwe dezentralisejas, no metropoles pahrsweras uf prowinzi, atdsihwinot pat wisattahlakos dsimtenes nowadus. Pee kam eewehrojams tas, ka schi lauku sabeedriski-mahkslineezisKà aktiwitate wisteeschak ispauschas plaschu apwidu dseesmuswehtku sarihkoschanà. Dseesma wehl weenmehr ir tautas psiches dsihwakà paschisteiksme, tapehz wispahribai weeglak, dsikak saprotamais un ustweramais mahkslas weids. Ari mahkslas darba realisejumà, ispildijumà, sewischki nemot wehrà psichologisko pascheejuhsmas momentu leelà pulkà kopà dseedot, paschas tautas, dseedataju pulka radoschs akts, kas sola wisdsiliako mahkslineezisko pateesibu eedwesmotu skatischanu. Tapehz dseesmuswehtkos weenadi wehrtejam winu sabeedrisko .ir mahkslineezisko nosihmi. Dsihwa mahksla ir zeeschakais scho mahkslu usnemoscho perfonu garigs weenojums. Jo plaschakeem slahneem kahda mahkslas nosare peeeetama un saprotama, jo leelaka tàs nosihme etisko eeskatu un pat sabeedriskà instinktà attihstibà. Dseesmuswehtku tautas garigo dsihwi apaugkojoscho nosihmi newar atswehrt nekas; weenigà analogiskà parahdiba sengreeku olimpiades, kuràs sportam gan bija galwenà weeta, bet ne weenigà.

Ar preeku usnemama pehdejà laikà dsihwi atjaunotà pirms kara wehl neisweidotà dseesmu swehtku tradizija. Nahkamàs wafaras leelee wispahrigee dseesmuswehtki jau tagad dewuschi rosmi un kuplu sehju atsewischkos apwidos sarihkojamo dseesmuswehtku. Tahdu wareja buht wehl wairak. Tee — spehju ismehginajums leelam darbam, intereses modinataji. Rauna un tàs apkahrtne nupat swehtdeenà pirms Jahneem, 22. junijà rihkoja sawus pirmos dseesmu un jaunatnes swehtkus.

Pa skaisto schoseju no Rigas uf nedaudsi pahri par 100 kilometru attahlo Raunu wisu laiku usmanibu saistoschs zelsch dabas mihlotajam. Sahkot ar Siguldu lihdsi paschai Raunai daudsee kalni un grawas sihmè wisleelako daschadibu apkahrtnes sejà. Daschà weetà zelsch isstepjas tikko saredsamà taisnà linijà, zitur eeleezas lejù un kalnaju nogahschu slihpumos, wijas, wairakkahrt krustojas ar dselsszeku. Ne weenu ween desmitu ridseneeku noweda deesgan krehslainà rihtà schis zelsch Raunà. Mums, kas bijàm peeteikuschees uf Latw. jaunatnes saweenibas sarihkoto branzeenu autobusos, gan tikai ar labu daudsumu humora bija eespehjams laist pahri plezeem wisus tos pahrsteigumus, ko schis branzeens sagahdaja. Wispirms, issinotais nobraukschanas laiks, kà turp tà atpakal, tika atlikts wismaz par stundu; otrkahrt, autobusu ihpaschneeks (firma „Autobuss" bija wairak ruhpejees par sawa maka beesumu, kà par pasascheeru ehrtibam. Lihdsi neespehjamam pahrpilditos wahgus beidsot maschina wairs nespehja wilkt, un atpakal braukschana pahrwehrtàs weenà kurriosumà, kur waj ikkairà leelakà kalnà pasascheeri stuhma autobusu augschà, lai atkal laimigi nolaistos no kalna lejà. Waj pateesi naw noteikumu, kas waretu aprobeschot autobusu usnehmeju egribas, wismaz narehjot maksimalo branzeju skaitu un tarifu?

Uf Raunu swehtdeen jau agri laudis pluhst no malu malam. Gan, warbuht, dascham schaubas bod apmahkusees debess, bet laiks noturas labs wisu deenu. Swehkto apmekletaju skaitu domà 5000 lihdsi 6000. Swehtki sahkas ar jaunatnes deewkalpojumu Raunas basnizà. Basniza pahrpildita, laudis stahw pee durwim ahrpusè; deewkalpojumu notur mahzitajs Kundsinsch (wezais). Paredsetais wihru konzerts gan nenoteek, ta weetà dseed wihru sekstets.

Pehz deewkalpojuma lihdsi konzerta sahkumam wehl laika deesgan, lai apskatitu Raunu un tàs tuwako apkaimi, kura teescham wehrts lai to redsetu. Raunas upe ar dsejisko dsiko grawu, diwi pilskalni, wispahrejais glesnainais skats no kahdas augstakas weetas pahr Raunu, kà ari neskaitamee skaistee stuhrischi dabas behrnam sagahdà te daudsi jauka preeka. Raunas upes grawa tahlu uf abàm pusem no Raunas slehpjot sewi daudsi dabas krahsznuma. Schehl, ka pee Raunas nepeeeet dselsszelsch; tuwakà stazija ir Lode, taisnà zetà ap 10 klm.; ehrtakà satiksme gan no Zehsim, no kureenes lihdsi Raunai satiksmi ustur autobusi.

Ihsi pehz plkst. 6 pehzp. sahkàs swehtku gahjeens no beedribas nama uf pilskalnu, kur pilsdrupàs notiks dseesmuswehtki. Swehtku gahjeenà peedalas bes swehtku aktiweem dalibneekeem walsts presidents Tschakste, ministru presidents Samuels, isglihtibas ministrijas preeksschstahwis Melnalksnis un daudsi zitu ofizielu perfonu. Steidsigi strahdà kinoaparati. Daudsi publikas wisàs pilskalna nogahjès, no kureenes labi nowehrot gahjeenu. Korim eerihkota estrade paschàs galwenàs drupu labi isglabajuschàs seenàs, kas dod labu, dsilu resonanzes telpu; wislabak klausitees publikas weetu pehdejàs rindàs. Peedalas pawisam 13 jaukti kori ar apmehram 600—700 dseedatajeem. Publikas weetas pahrpildìtas.

Swehtkus atklahj swehtku komitejas preeksschsehdetajs skolotajs Auka, atgahdinot weetu, kur swehtki noteek: agrak te wisas plaschàs apkahrtnes eedsihwotaji dsihti suhrà wergu darbà, pils 9 reises zihnàs nopostita un atkal atjaunota. Tagad swehtkus neswin te wairs werdsinataji, bet pati jauta, pirmo reisi schini weetà. Atzerotees nesenàs Zehsu kaujas, krituschos waronus publika godina ar klusu peezelschanos. Issaka sweizeenu tantam, kas palihdsejuschas mums gruhtà brihdi (igauneem, angleem, frantscheem). Rauneeschi bijuschi leeli dseedataji jau sen; Zinsc (ari rauneeetis) raksta, ka Raunas draudse bijusi pirmà, kas jau pirms simts gadeem dseedajusi dandsbalsigi.

Walsts presidents Tschakste, apsweizot swehtkus, atzeras agrakos dseesmuswehtkus. Tee nekad naw bijuschi tikai koncerts, bet wisas tautas apweeniba uf gaischaku, labaku nahkotni, kopejs nazionals darbs. Tagad teem zita nosihme: teem jaisdaito Latwija. Tautas dseesmà lai weenojas wisa latwju tauta. Swehtku dalibneeki pehz walsts presidenta runas dseed tautas aisluhgschanu.

Swehtkus apsweiz wehl ministru presidents Samuels waldibas wahrdà, Melnalksnis no isglihtibas ministrijas.

Swehtku mahkslineezisKà wadiba bija galwenà kahrtà wirsdirigenta K. Puhla rokàs. Ja eewehro, ka bijis tikai weens pilnigs kopuehgianajums konzertam, pehdejà mahkslineezisKais kopsKats apweerina widejas prasibas, bet lauj wehletees dandsi daschados atsewischkos jautajumos. Jau pascham materialam, balsim naw ihsta sposchuma, kalab neisdewàs spehka un isteiksmes kahpinajumi; bet balsis attihstas, un ilgaka eedseedaschanàs koreem dos ir pahrsteigumus schini sinà. Wispahrigi jautajuhsi ihstas rituuistas noteiktibas, precizitates truhkums. Galwenà kahrtà, bezkaunu wairak techniskas dabas — bez mineteem, te gruhtibas atsewischku balsu gahjeenos, portamento pahrak usrihtosCha leetoschana un wiswairak — ritmiska raksture kluhdas: punktetu un selojoschu ihsu noschu nenoteikts ispildijums, nedroschas eekrischanas, bes wajadsigà afuma, stingruma; pirmàs zeturtdaktas pagarinaschana tautas dseesmà „Puht, wehjini" u. z. Naw weetas usskaitit te wisus notwehrotos truhkumus, kureem galwenà kahrtà nejauschibas raksturs, kas isskaidrojams ar nepeeteekoschu kopmehginajumu skaitu. Par wajadsigu tureju tomehr pee schi jautajuma nopeetnak uskawetees, jo tas no swara wiseem, kai nowehrstu turpmakà darbà jau nowehrot truhkumus. Positiwa daudsi: dseesmas, kuras technisKà usbuhwè weenkahrschas, isdewàs weikt ar labu isteiksmi, eekscheju pahrleezibu un fajuhsmu. Kà labakàs gribetu minet: „Ej, faulite, drihsi pee Deewa" P. Jurjana, Kalnina „Puri, puri", „Rindam auga osolini" A. Jurjana, „Tas bij wihris, tam bij wara" P. Jurjana u. z. Programas iswehle gan wairak leezinaja par jau pa daiai nowezojuschàm wehrtibam, stipri bija juhtams ari Melngaila dseesmu truhkums. Wirsdirigents Puhkis sanehma pelnitas juhsmigas owazijas.

Jekabs Wihtolinsch.

Dseesmuswehtki Sehlpilsz pagastà pee Staburaga.

Wehl Raunà norisinas dseesmuswehtku atskanas Jahnu deenà — to atkahrtojums, kad uf ziteem swehtkeem aizina brihnischkigais Latwijas stuhritis — Staburaga apkahrtne. Te, gruhtakos apstahkios kà Raunà, pulzejas ne majaks skaits dseedataju ar dseesmu wahzeli, kurà ap 15 dseesmu, starp tàm tahda gruhtuma dseesmas, kà Dahrsina „Sapnu tahlumà", Wihtola „Beweringas dseedonis". Dseesmu iswehle saskanota ar nahkamàs wasaras wispahrejo dseesmuswehtku programu, tahdà kahrtà te klahtesam pee ihstas breestoscho spehku parades, pahrbaudijuma. Sehlpileeschi godam tikuschi galà ar usnemto programu; par dseesmu ihstu spodrumu technisKà un nianseesumu, isteiksmes nowados ruhpejees ne majaks wihrs ka Teodors Reiters, kas sewischki ar Melngaila dseesmam iszihnija triumfu pat tik nelabwheligos apstahkios, kahdos nahzàs te dseedat. Korim kalna nogahse pati par sewi bija samehrà isdewiga weeta, kaut ari ne tuwu tik, kà bija rauneeschem winu pilsdrupu muhri. Bet pati swehtku organizazija nebija eekahrtota tà, lai galwenais buhtu dseesmuswehtku konzerts, ne sakumballe; tapehz nahzàs peedsihwot, ka publika bija newehriga, trokschnaina, un teem, kuri gribetu klausitees, bija daschakrt grunhti atrast weenu, klusaku weetu. Swehtku konzerts tà wairak iswehrtàs par peedehkli, ne usmanibas un intereses zentru. Ja ari tahdos apstahkios daschu dseesmu ispildijums pat tik pirmatneji noskanoto juhtekni atmosferà spehja pehzskni ceinterefet, saistit, speest mirkli kluset, tas leezina par apweenotà kora dischàm spehjam.

Sehlpileeschi maj bija ruhpejuschees par sawu swehtku peenahzigu propagandu. Rigà neweens nesinaja, ka wispahri tahdi swehtki notiks, kà buhs eekahrtota satikSme, ko swehtki sola peewilzigu u. t. t. Tapehz ridseneekeem nahzas maldities tiku tikam, kamehr isdewas noklaust swehtku laukumà. Nokawet nahzàs pat swehtku sahkumu, atklahschanas aktu ar dandseem apsweikumeem, persongeem un rakstiseem, kà ari koncerta pirmo dalu. Bet dabas krahschnumi zelà no Kokneses lihdsi Staburagam, waj no Plawinam lihdsi Staburagam, brauzot par laiwu pa upi, waj ari kahjam ejot pa krastmalu, — grandiosakee un peewilzigakee Latwijà. To dehl ween wehrts swehtzelot no Rigas uf schim koschàm ahrem, un dseesmuswehtki pee peenahzigas propagandas un satikSmes organizazijas wareja zeret uf ihsti kuplu ridseneeku peedalischanos. Brauzeens leellaiwà no Staburaga lejup, lihdsi Kokneesi, dseesmam skanot Daugawas krastos, bija weena no klaistakàm, juhsmas bagatakàm episodem. Pats Staburags raudoschàm azim, weenuksch un sehrigs, padewigs zeeta wina apbrihnotaju rupjàs, usmahgigàs klaigas, trokSni. Tagad winsch atkal weens, brihws, sapno tahlak sawu gadusimtu uhdenspileenu irbsoscho sapni.

Jekabs Wihtolinsch.

izsuacis

Latvijas Ārstu žurnals Nr. 45

Latwiešu Ārstu Biedribas izdevums.
Redaktori: Prof. Dr. med. **J. Alksnis** un Dr. **K. Kasparsons**.
Maksā Ls 2.20
Krājumā pie **A. Gulbja**, Rigā, Kr. Barona ielā 14.

Latwijas Ārstu žurnals Nr. 45

Latwiešu Ārstu Biedribas izdewums. Redaktori: Prof. Dr. med. J. Alksnis un Dr. K. Kasparsons. Maksā Ls 2.20. Krājumā pie A. Gulbja, Rigā, Kr. Barona ielā 14.

Krituscho waronu peemiņas godinaschana Brahlu Kapos 22. junijà

bija wisas tautas swehtki. Plkst. 9 rihtà no Esplanades ar karogeem un musikas koreem swinigais gahjeens weda osolu wijam un wainageem puschkotà divojuhgà leelisku, baltu roschu un nekku wainagu ar usraksTu krituscheem waroneem no latwju pateizigàm organizazijam ... „Tehwu semes brihwestibu pirkat Juhs ar asinim". Tuhkstoscheem un tuhkstoscheem kauschu pulki peeweenojàs gahjeenam ar osolu un puku wainageem un puschkeem puschkot waronu kapus. Likàs, ka sapluhduschi wisi pilsehtas eedsihwotaji, behrni, jauneeschi un sirmgalwji. Kapu osolu birsè, parades swinigummà bija nostahdits Rigas 6. kahjneeku pulks, elektrotechniskais diwisions un wirsschtaba rota ar karogeem un orkestreem.

Garigo aktu kapos eesahka orkestru pawadibà ar korali:

Pee Brahlu kapu smilschu kopas Un dahrgà semes stuhrischa, Sche tautas behrneem jasastopas Kà Deewa namà swehtrihtà. Sche galwas senu janoleez, Uf kapu jalej af'ru seebs.

Pehz liturgijas, kuru ispilda garusona mahzitajs Terinsch, Muischneeka jaukts koris nodseed „Kungs apschehlojees, dod meeru mirusscheem" un pehz korala „Skaut waronis snaursch, winsch dsihws ir sawà tautà" mahzitajs sazija sprediki uf ewangelija wahrdeem „Kam daudsi dots, no ta war daudsi meklet un kam daudsi nstizets, war daudsi prasit." Schodeen wisà semè tauta pluhst uf Brahlu kapeem peeminet krituscho warondarbus un pateizibà un godbijibà noleekt galwu winu preekschà. Lai muhscham dsihws winu waronibas gars, ta mantojuma iskopschanai un isweidoschanai, kuru mums ustizejuschi tautas waroni, seedojot sawu dsihwibu. Schis gars bija tehwu semes mihlestibas gars.

Schurpu mums janahk smeltees scho waronu un brahlu mihlestibu.

Pehz aisluhgschanas un korala „Juhs, mihkee brahli, droschee waroni" wiseem karogeem noleezotees, mahzitajs ispilda swinigo swehtischanas zeremoniału un generalis Kalninsch noleek organizaziju wainagu . . . „Zilweks, apsiahjees un noleez sawu galwu sche, kur dus tee, kas atdewa sawu dsihwibu par tehwu semes brihwibu! Sche lasi sawu swehto bauslibu, kas rakstita ar tautas labako dehlu asinim: dsihwot, zihnuitees un mirt par sawu tehwu semi un mihlestibà apweenotees par sawas tautas labklahjibu un nahkotnes laimi."

Kara ministrs Fr. Birkensteins noleek wainagu walsts presidenta, waldibas un armijas wahrdà: „Nedrihksi apstahtees pee eegultà, bet janahk pee Brahlu kapeem smeltees spehku un sajuhsmu eegultà iskopschanai un isweidoschanai un buht gataweem seedot sewi par tehwiju." — Wezo strehlneeku beedribas wahrdà generalis Goppers godina waronu peeminu „Lai muhscham kwehlo waronu gars un dsimtenes mihlestiba!" Rigas aprinka aissargu pulka wahrdà komandeers, aprinka preekschneeks Simanowitschs.

Kara invalidu saweenibas wahrdà Grihwinsch. — Nazionalà kluba wahrdà Preede. — Dselszeltneeku beedribas wahrdà Goba. Latwijas nazionalo arodbeedribu un organizaziju zentralsaweenibas wahrdà Seeminsch. — Rigas latw. amatneeku palihdsibas beedribas wahrdà Lahme. Razionalàs jaunatnes saweenibas wahrdà Hermanis. Grahmatwescha saweenibas wahrdà Sprogers. Romatneeku saweenibas wahrdà Wilde. Gaidu organizaziju wahrdà Wildenberg jkdse. Skautu organizaziju wahrdà Djirkalis.

Swinibas nobeidsa ar tautas luhgschanu un swinigu paradi klajumà pee galwenajeem wahrteem, kuru peenehm kara ministrs.

Skolas un kursi.

P. Dsena realgimnasijas pilnu kursu beidsa un eegunwa gatawibas apliecibas sekoschee audseki: Bergu Selma no Bebreem, Brusu Pauls — Wezgulbenes, Zeeminu Antonija Swahrstawas, Zeeminu Jahnis Swahrstawas, Dinwaldu Eduards Rigas, Dreimanu Milda Kahrsawas, Ginteru Elsa Wezgulbenes, Jehkabsonu Woldemars Rigas, Leimanu Alwina Rigas, Leitis Elsa Lisumas, Lesinu Wera Golgowskas, Leepiņu Emma Stahmercenas, Lihkonu Milda Wezgulbenes, Ludiku Jahnis Krapes, Mihteru Elsa Saweenas, Rusbaumu Jahnis Ropaschem, Otinu Ernests Banneem, Paegle Jahnis Kastranes, Pauderu Helmats Rigas, Pausulu Alma Jehrzeneem, Plahtes Alma Meiraneem, Preedes Katrina Westernas, Sapranksu Jahnis Bebreem, Schagatu Anna Kokneses, Saulites Hermine Leelwahrdes, Slempu Anna Lisumas, Uhdru Emma Jaungulbenes un Wihtinu Woldemars no Rigas.

Mahksla.

Treschais simfoniskais konzerts

Edinburgas Kurmahjà sawas programas labo noskanojumu panahza ar Brahmsa rekstuurigako simfoniju c-moll un Regera „Mozarta wariazijam". Beidsameem darbeem pecsteh jàs d'Albera tschello konzerts.

Brahmsa zeturtais simfonijas saturs isdewigi raksturoja komponista mahkslineezisko seju. Pazinwarà it kà smagà, bet klasiski-noskaņotà architektoniKà izsel komponista „tikas" absolutàs muzikas zehlo lidojumu. Dsili-logista sakariba raksturoo melodisko liniju kaspinajumu, droschi-modulejoschas harmonijas un wijigas ritmikas atbalstitu.

Ta pati peesleeschanàs klasiskai formai kompozizijas uzbuhwè un atsewischku posmu formalà isweidojumà wehrojama slawenà kontrapunktista Maksa Regera wariazijàs. Simfoniskà konzertà sneegtàs „Mozarta wariazijas" ar pasihstamo Mozarta A-dur sonates temu kà galweno pawedeenu nepeeder pee Regera raksturigakàm orkestra kompozizijam. Dsiliakà mehrà respektejama Regera kontrapunktiskà mokslà, bet Mozarta garam wina „Wariazijàs" masà mehrà peelaikota, Mozarta walodas dsidruma noskanojumà necetureta. Respektejama tomehr ari schinì gadijumà Regera apraksditais polifonisko kustibu bagatais weidojums un loti isdewigà instrumentazija. Regera darba sneegumu wareja usnemt ar gandarijumu, jo komponistam muhsu simfoniskos koncertos eetwehriba nebija dabiuata. „Mozarta wariazijas" bija pirmais solis, kas muhsu klausitaju auditorijai tuwinaja scho interesanto komponistu.

D'Albera tschello konzerts kà tahds masak interesants, jo sewi neslehpj jaunu ceroSinajumu. Beidsamà komponista walodà maj originalitates un ihpatnibas, bet tomehr schi walloda peeteekoschas muzikalas inteligenges apsiarota.

Noskanotàs programas tukss, dirigents G. Fitelbergs ar winam peemitoscho leetpratibu, darba ispratni un kustibu noteiktibu prata turinatees ir Brahmja simfonijai, ir Regera wariazijam. Preekschnesuma sinà wiswairak imponeja aspratibas un humora eesihmetà Brahmsa simfonijas treschà daļa, kuras nianseetu kontrastu bagatais ispildijums bija panahkts dirigenta un orkestra zeeschà kopdarbibà. Ari pahrejo simfonijas daļu atskanojums, atskaitot daschas nejauschibas misina-puhteju grupà, bija apmierinoschs. Regera darba atrisinajums wisumà bija atturigàs, bet eewehribas zeenigs.

D'Albera techniski nepateizigo tschello konzertu N. Grandans atdarija ar parasto meistibu un musikalo nostwehrtibu.

Iepriekšejam indiferenta muhsu sabeedriba, nepeegreeschot wehlamo wehribu juhrmalas simfoniskam konzertam.

J. M.

Sports.

Starptautisku sporta preses kongresu

projektè sasaukt Parisè olimpiades laikà Parises sporta preses sindikats.

Welosipedists Fatschilds

ispildoschi uzwarejis Minchenes sacihkstes galwenà branzeenà (2400 m.), kà otrs peenahzis Hopps. Wakara sacihkstes Fatschildam komehr bijis japaleek treschajam aiz Hoppa un wezà Kurzneiera.

Autosacihkstes.

Sestdeen, 21. junijà notika Latwijas autoklubu nihkolo ahtruma sacihkstu turpinajums. Sacihkstes notika uf Jelgawas schosejas 6. kilometri no Jelgawas, tàpat kà pirmajà sacihkstu deenà (15. jun.), kad leetus atskaweja tàs nobeigt. Peedalischanàs schoreif bij maja, jo starteja tikai daschi wahgi, kas nebrauza 15. junijà, jebkam bij wehl reiz japahrbrauz labojot usrahditos resultatus. Publikas bij maz. Usnahkuschais leetus gandrihs tìsauza ari schìs sacihkstes. Dalibneeki tomehr nolehma gaidit lihdsi zetsch noschuhs un ap plkst. 8 tika isbraukti beidzamee starti.

Dalibneeki un sacihkstes: Wezwagars ar Alfa Romeo 5 ll. (3 ltr.) ihpaschneeks Wezwagars. No stahwoscha starta 46,3 sek., no sidojoscha 27,6 sek. (130,44 km. stundà).

Kepke ar Chewrolet 5 ll. (3 ltr.), ihpaschneeks Krauze 50,8 sek.; 39 sek. (92,3 km. stundà).

Rulle ar Oakland 6 ll. (4,5 ltr.), ihpaschneeks Neibuls 40,2 sek.; 34,6 sek.

Niklass ar Fiat 519 sport 7 ll. (pahri par 4,5 ltr.), ihpasch. Taube 44,6 sek.; 27,5 sek.

Lobinsch (ihpasch.) ar Fiat 501 sport 3 ll. (1,5 ltr.) 50,6 sek.; 35,8 sek. (ahrpus konkurenzes). No stahwoschà starta Lobinsch bij pirmajà deenà nobraucis weenadi ar Fiatosonu uf Dr. Secdina Fiat 501 sp. — 54,6 sek., kahds rezultats bij japahrbrauz.

Goltš ar Alfa Romeo 5 ll. (3 ltr.) 50,2 sek.; 31,2 sek.

Pehz tam starte wehl reis Alfa Romeo ar Gruhbi pee stuhres (ihpasch. Wezwagars) nahkoschà augstakà klasè (6—4,5 ltr.) un usrahda 48 sek.; un 27,6 sek.

Pahrskatot sacihkstes rezultatus (neoficialos; oficialos sinojim nedelas beigàs) izrahdas, ka wislabako rezultatu no stahwoschà starta ir usrahdijis Niklass ar Fiat Nr. 519 sport (4,5 ltr.) — 44,6 sek. Kà otrs seko 3 ltr. klases wahgi Alfa Romeo — Wezwagars ar 46,3 sek.

Dehl pirmàs weetas absolutà ahtruma wisàs klasès isbrauz papildu braucenus weenadus rezultatus uzstahdijuschee Niklass ar Fiat 519 un Grube — Alfa Romeo. Uswar Alfa Romeo brauzejs ar 27,8 sek., bet otro weetu patur Niklass — Fiat 519 sp. ar 29,1 sek.

Sacihkschu organizazijà wiszaur domineja weikala gars. Sports staigaja nowakal.

Sawadi bij, ka atsewischko teesneschu — laika nehmaju usnemtee laiki tika slehpti un presei bij peeceetami tikai galigee rezultati; labakà gadijumà — atskhmes par atsewischkeem pulksteneem Zimmermana kga grahmatinà, bet nekahdà sinà ne tuhstì pehz usneemschanas.

Sacihkschu pahrtraukuma laikà notika katastrofa ar „Baughall" maschinu, kurà branza wirsleitnants Krams ar auto-taukiu div. insch. Purinu. Maschinai no Rigas puses nahkot peeweschi noskrehja kreisà preekschrata reepa, bet pati maschina spehji sazirtàs sahnus, eesitàs ar pakaltneeneem grahwi un apgahsàs. Abus brauzejus brihnischkà kahrtà issweeda no maschinas pirms apgahschanàs un tee palika pilnigi sweiki. Degoscho motoru nodsehsa paschaisteedsigi riskejot ar dsihwibu (eespehjama bij benzina baka eksplosija) jersch. Behrs un schofers Rinkis (pasihstamais ritenbrauzejs). Katastrofas cemesls — 4 m. reises drahts gabals uf zeta, kas bij pahrdzhris reepi.

Augstakà mehrà sawada bij daschu sacihkschu dalibneeku usweschanàs, kas negribeja „Latfilmas" operatoram laisi usnemt awarejuscho automobili Kahds Herzberga kgs pat kluwa prasts sawos isteizeenos un draudeja ar sistu spehku kinooperatoram, solidams jasist wina aparatu. Sacihkschu waditaji uf to nereageja. Pehz kahdas pusstundas usnehmumu komehr isdarija. Tahds takta un tihras peekahjibas truhkums schajà weetà nekahdi naw attaisnojams. Katastrofu sporta sacihkstès naw nekahds drihzums un ta naw ihstpojama. Kas to grib darit, tas apteezina tikai sawu nesinaschanu. Sacihkschu kopeespaids negatìws. Tur nebij brihwà sporta gara, bet aprobeschotas weikala intereses.

Pirmo komandu pawasara turnirs

(„Rigas goda kaušs").

Turnira pirmà gahjeenà spehles wisas notiks swehtdeen, 29. junijà, sekoschàs weetàs un laikos.

Sa. N 1 — Amateers-Armija pulkst. 18 Armijas laukumà teesnesis Bone (RFK); N 2. BMSS — Keisarmeschs pulkst. 13 JKS laukumà, teesn. Eichmans (RFK); N 3 Ganimedes — Hakoah pulkst. 11 Uswaras parkà, teesn. Kruhminsch (Arm.); N 4 Kundsinsala — Unions pulkst. 15, Uniona lauk., teesn. Kergalwis (Amat.); N 5 Grahmatrukpneeki — Makkabi pulkst. 17, JKS lauk., teesn. Dumbergs (Keisarm.); N 6 Westurs — RFK pulkst. 13 Petersparkà, teesn. Kruhminsch (Arm.); N 7 Marìs — L. R. J. S. pulkst. 11, SSB lauk., teesn. Iwanowskis (SSB); N 8 SSB — J. R. S. pulkst. 15, JKS laukumà, teesn. Strickfeldts.

Futbolsaweenibà lihdsi komandu kapitanus zeturtdeen eewahkt saweenibas sehdè sinas par eespehjameem grosijumeem (teesneschi u. z.)

Otro komandu turnirs.

Swehtdeen, 29. junijà spehlès: pulkst. 15, Petersparkà Hakoah — L. R. J. S. (1/4 finals), pulkst. Armijas lauk. RFK — Keisarmeschs (1/4 finals).

Treschо komandu turnirs.

Swehtdeen, 29. junijà notiks sekoschas spehles: plkst. 11 SSB lauk. SSB — RFK teesn. Strickfeldts (?), pulkst. 19, JKS lauk. Keisarmeschs — Hakoah teesn. Strasdinsch (SSB).

Atsewischku pasinojumu no L. F. S. komandam nebuhs. Wajadsigàs sinas lihdsi eewahkt zeturtdeen, L. F. S. sehdè.

Olimpiskàs futbolkomandas

treninsch schowakar pulkst. 7 wakarà SSB laukumà.

Tautsaimneeziba.

Sliktas raschas isredses Kreewijà.

„Iswestija" raksta, ka schogad raschas isredses Kreewijà wahjas. Ari Ukrainè semkopibas kumisars islaidis ussaukumu seemeekeem, kurà meerina tos, sakarà ar gaidamo neraschu. Maija sausums atstahjis sliktu eespaidu uf labibu, bet pehdejo deenu leetus warot wehl uzlabot stahwokli. Sisenu un ziti kaitekli isnihzinajuschi Deenwidkreewijà 51,000 desetinu sehjumu, no teem 30,000 Donà. Zihnu ar kaitekleem kawejot lihdsekku trukums.

Krimà sausuma dehl labibas stahwoklis sliktaks par widejo, tàpat ari Turkestanà un Sibirijà. Tambowas, Jelezas, Woroneschas un zitàs zentra gubernàs raschas isredses pawisam sliktas, weetàm seemaji pilnigi isnihzinati. Ari seemeekeetumu gubernàs un Karelijà rascha slikta. Pat seens naw aubsis. Seemeeki wairs nezerot uf seemaju, planjot to pirms nogatawoschanàs kà lopbaribu un sehjot zitu weetà.

Aizerbeidschanà izdegusi pusе no wiseem sehjumeem.

ĸ.

Saimneeziskàs isredses Norwegijà.

—oo— No Kristianijas sino, ka Norwegijà sagaida ne wisai labu laukstaimneezibas gadu.

Angļu pasaulslavenos, **Thos. Firth & Sons,** Ltd. Sheffieldē,

gatera, riņķa un sķērszāgus

visos lielumos dabujami firmà

J. A. Ozoliņš un B-dris

Rigà, Valņu ielà 28. Telef. 28—15.

bolistus weesos pee sewis. Daudsi skandinaja dseesmas i turku i latwju walodàs.

Pirmdeenas rihtà turki dewàs tahlak uf Krakowu. Isswaditaju nebija daudsi. Kapt. Redlichs pasneedsja sarkanas roses. Wilzeenam aisripojot waksales welwes aibalso spehzigus muhsu sweizeenus turkeem „tschok, tschok, tschok." Turki atbild: „Vive la Lettonie, sweiks, sweiks, sweiks," un mahj nums arbeewas kamehr wilzeens saredsams.

Turki issazijàs, ka usnemschana Latwijà bijusi wissirsnigakà no wisàm zelojumà peeredsetàm, un aisbrauza loti apmeerinati, solidami weenmehr atminet Latwiju un wiņas sportistus.

Politiskàs apsardses preekschneeka palihgs un bijuschais pagaidu preekschneeks J. Kaktinsch, kà nums sino, atstahj sawu amatu. Wina aiseeschana no walsts deenesta wedama sakarà ar politiskàs apsardses pahrorganisechanu un tàs schtatu samasinaschanu. —oo—

Somijas brihwibas kara invalidu saweenibas sekretars K. T. B. Linsèns atbrauza wakar Rigà eepasihtees ar muhsu kara invalidu stahwokli un organizaziju. Somijas brihwibas kara invalidu saweenibas wahrdà Linsèns pasneegs pateizibas adresi Reitera korim par saweenibai seedotàm 2500 sumu markam no konzerta atlikuma Helsinkos.

Skautu un gaidu ekskursijai uf Estiju skautu zentralorganizazijas presidents generalis Goppers pasneedsja karogu 4 atsewischkeem skautu un gaidu pulzineem.

Rigas dsimtsarakstu nodalà ussankti

21. junijà:

Ruhpneeks Heinrihs Johans Stahls no Jlukstes ar Elfridu Amaliju Seskowitsch no Rigas; strahdneeks Stanislaws Belezkis no Jankowitscheem ar Franzisku Semenas no Rigas; kareiwis Nikolajs Bogdanows no Rigas ar Kristini Brant no Rigas; inscheneers Nikolajs Meijers no Walkas ar Emmu Irmu Teichman no Leepajas; scholers Jahnis Pachomows no Leningradas ar Juliannu Latwis, dsim. Kuselis no Polijas; grahmatwedis Wladislaws Jaroslaws Aljuschaitis no Rigas ar Sofiju Teresi Butowitsch no Rigas; kalejs Wilhelms Dreifelds no Rigas ar Emiliju Pleger no Medsules; strahdneeks Eduards Purinsch no Lehdurgas ar Minnu Janson no Lehdurgas; krohsotajs Johans Karlis Fromholds no Tukuma ar Emiliju Marzelu Burkewiz no Rigas; dselsszelneeks Olimpijs Stepanows no Rigas ar Mariju Jewsejewu no Rigas.

Satiksmi ar Pahrdaugawu pahr pontona tiltu atklahja sestdeen, 21. junijà.

Behrni no Wahzijas. Peekdeen, 27. junijà no Wahzijas Rigà eebrauks eschelons wahgu masturigu behrnu uf wajadsas aizpuhtu. Ma

Dabas zinatnisko kursu

sākums Ogrē atlikts uz 3. julija.

Latv. Univ. un Taut. Univ. lektoru vadibà kursos laboratoriski un ekskurzijàs tiks pārriets iss dzīvas dabas kurss (zool., entom., ornet., botan.) muzeja iekārta u. t. t.

Pieteikšanàs Rigà, Raiņa bulv. 8, Latv. Taut. Universitatè, no 5—7 vak.

Seema bijusi gara un barga un patwaris eestahjees loti wehlu. Lauku darbi nokawejschees. Mahkslìgàs plawas un seemaji zemmehrà apmeerinoschà stahwokli un tikai weetam sneega ìsguleti, bet loti wahjas isredses dabrjopibas un wasarajas raschai. Norwegu krona, kuras kurss streika laikà bijis kritis, sahk pamazam zeltees. Tomehr winas nostiprinaschanàs atkarajees no isdewigas raschas, uf kahdu masas zerìbas.

Leetawas kooperazijas attihstiba.

G. Leetawas prese atsihme straujo kooperazijas organizaziju attihstibu Leetawà, par to leezina sekoschi skaitli: 1919. g. Leetawà bija pawisam 272 kooper. organizazijas, 1920. g. — 418, 1921. g. — 477, 1922. g. 556, bet 1923. g. jau 872. Leetawas kooperatiwu bankas apgrosiba 1922. g. sneedsas 1.609.779 lit., 1923. g. 13.344.164 L, bet 1924. g. — 36,918.880 lit.

Ainaschu ostu padsilinàs. Swehtku preekschwakarà no Leepajas juhrneezibas departamenta twaikonis „Hidrografs" atsuitla uf Ainaschem bagarnaschinu „Riga", ostas padsilinaschanas darbeem. Ma

Eksports.

Uf Karaostscheem tw. „Frihjof" isweda 663 kubikàss papirmalkas.

Uf Pernawu tw. „Wasa" isweda 32 kast. alus pudeļu un sikla pretschu, 34 w. tapetu, 56 w. dzelzeņu u. z. drahts, maschinas, metalprezes, aizu laiwas.

Uf Genti tw. „Krimulda" isweda 168 w. kamepaju un pakulu, 5214 balles linu un 137 stand. koku materialu.

Imports.

No Seahamas tw. „Slauts" atweda Rigà Chr. Backman u. Ko. firmai 3123 ton. akmenogli.

No Hamburgas tw. „Paul L. M. Russ" atweda 1600 ton. rudzu, 24 w. kakao pupu un kafejas, 100 w. drogu un kimikaliju, 51 maisu gummiarabikuma, 28 w. augļu un garschu weelu, 31 kaste zubku spēka, 1956 maisi kristalsuduru, 355 maisi infuzoriju semes, 405 w. asfalta, 14 w. krahsu, 30 w. daschada metala pretschu un maschinàs, 67 maisi gipsa, 56 w. swina un zinka baltuma un minija, 95 maisi rihsu, 25 kast. zitronu, 40 mez. klorkalka.

Atbildigais redaktors: Sacimas deputats J. Bezmans.
Izdewēja: Akciju sabeedriba V. Dihrikis un beedri

Krahsas un krahsoschana

Ihsa pamahciba par krahsoschanu un krahsam.

Sastahdijis ED. ROSITS.

Valtera & Rapas akz. sabeedr. generalkomisijà.
Maksà 30 sant.

Brahļu Wanagu

manufakturas leeltirgotawa

Rigâ, Brihwibas eelâ Nr. 52. Tahlrunis 2-52,

Frotè
Etamins
Crêpe Marocain

Peldu { palagi, dweeli, mehtelu drahnas

Logu aiskari
Baltprezes
Sefirs

Dahrsu galdauti. Pikè gultu segas.

Modernakàs kungu uswalku drahnas.

Pasinojam, ka miris muhsu mihlais dehlinsch un brahlitis

Peteris Jahna d. Dsensteins

Dsim. 1903. g. 30. maijâ, miris 20. jun. 1924. g.

Paglabats Nitaures draudses kapos 23. junijâ.

Peederigee.

Apraks mani sem semites,
Sirdis semes atslehdsina.

Latvijas Lauksaimniecibas Akciju Sabiedriba

„Latlauks"

Galvenais kantoris: Rigā, Skolas ielā 10. Tālr. 52-44, 61-30.
Noliktava: Rigā, Skolas ielā 6.

Piedāvā

pazīstamos Amerikas „International Harvester Company"

traktorus „Titan" HP. 10|20.

arklus, kultivatorus un šķīvju ecešas.

Zviedru firmas „VESTERAS"

zāles un labibas pļaujmašīnas un zirgu grābekļus.

Sakņu rušinamās un ceļamās mašinas un kartupeļu rokamās mašinas.

Dažadu firmu vislabakās sējmašinas.

Zviedrijas augstvērtigo 18|20% zuperfosfatu
un citus māksligus mēslus.

Petroleju, traktoru eļļu, bencinu un visad. **mašinu eļļas.**

Visi pasūtijumi tiek izdariti par vislētakām cenam uz vislabvēligakiem maksašanas noteikumiem un noteiktā laikā.

AKC. SABEEDR.

Rigas Savienoto Metalurģisko Lokomotivu, Vagonu un Mašinu Fabrika

„Feniks"

izgatavo dažadus

atlējumus no čuguna

līdz 15 ton. smagus atsevišķos gabalos.

Dažada veida

rūdita čuguna atlējumus.

Dažada veida

misiņa un bronsa atlējumus.

Pasūtijumus pieņem fabrikas kantorī, Vidzemes šosejā № 14.
Tālruni: 5-96, 36-66, 51-62.

Priekš jūrmalas

lētas, izturigas un glitas

dzelzs gultas

vietejā un ārzemju izstrādajumā ar **matračiem**, kā arī

emaljetus un aluminija traukus

piesola vairumā un mazumā par vislētakām cenam.

Brāļi Popov,

Dibin. 1788. g.

Rigā I. Grēcinieku ielā 35.

Tālruņi:
Kantorī 25-61.
Tēraudpreču nodaļā 52-92.
Dzelzs tirgotavā 29-65.
Noliktavā 43-16.

Rigas Pilsētas Ušnehmumu nodala

pašnu, ka pee peedahwajumu eesneegschanas uš peeprasitām 7150 ton twaika oglem, broschibas cemaksa Ls 20,000 — atkrist.

Wehlos

apkopejas weetu

daschas stundas deenā. Luhdsu peedahwat Matisa eelā 100, dz. 5.

Akc. Sab. „Latwijas stikls"

zaur scho dara sinamu god. klienteem, ka

::: Liwanu stikla fabrika :::

pehz pabeigteem remonta un pahrbuhwes darbiem, atjaunojusi raschoschanu un **isgatawo atkal wisu weidu pusbalta stikla pudeles.** Ari **logu stikla raschoschana** sahksees tuwakā nahkotnē. **Rigas fabrika** isgatawo wisada weida pudeles no tumscha stikla.

Pasuhtijumus un peeprasijumus adreset waldei Rigā, Parka eelā Nr. 8, tahlruņi 34-52 un 17-52.

I. Rigas Apbedišanas birojs
T. un H. Veichel
Brīvibas ielā Nr. 44/46,
Stabu ielas stūri.
Tālruņi 39-41 un 68-98.

piedāvā vislielakā izvēle

Metala-
Ozolkoka-
Ozola imit.-
Garnieretus-
Krāsotus-

zārkus

kā ari **iekš- un ārzemes metala kroņus.**
Ir apbedišanas rati. Izīrē greznas ekipažas.

L. L. Ek. Sabeedribâ

Rigâ, L. Kehnina eelâ 27 un nodalâs dabujamas sekoschas grahmatas:

1) Agronoma **J. Bisseneeka** — Laukšaimneezibas rakšti 2., 3., 6., 7., 9., 10., 14., 19., 20., 22. un 23. g. Katrs 40 s. pa pastu 48 s.
2) Agronoma **J. Bisseneeka** — Laukšaimneeku Kalendars 1924. g. Maksà 1 Ls, pa pastu 1.20.
3) Insch. **G. Sosula** — Laukšaimneezibas ehkas un to eekahrtas šamehrs. Maksà 20 sant. pa pastu 24 sant.
4) Prof. Dr. **A. Kirchensteina** — Tihrs peens — eenesigas peensaimneezibas pamats. Maksà 20 sant., pa pastu 24 sant.
5) Prof. **A. Buschmana** — Peena gowim wajadsigàs baribas weelas. Maksà 30 sant., pa pastu 34 sant.
6) **J. Plaudis** — Augiu un sakņu kaltetawas. Paraugs I. Kaltetowa masšaimneezibam. Maksà 50 sant., pa pastu 54 sant.
7) **J. Plaudis** — Tomati, pipari un baklaschani ar 25 šihmejum. Maksà 1 Ls., pa pastu 1 Ls 8 sant.
8) **J. Plaudis** — Praktiski aisrahdijumi purwu kultiweschanà. Sweebru purwu kultiweschanas beebribas 23 g. ilgee nowehrojumi Ar 97 šihmejumeem. Maksà 80 sant., pa pastu 88 sant.
9) **J. Plaudis** — Dahrskopiba Krona-Wirzawas pagastà Semgalē Maksà 20 sant., pa pastu 24 sant.
10) **J. Plaudis** — Kartupeļu šihrups un ta pagatawoschana. Maksà 30 sant., pa pastu 34 sant.
11) **J. Plaudis** — Apinu audsešchana. Maksà 30 sant., pa pastu 34 sant.
12) **P. Dindona** — Augļu dahrsu eerihkoschanas pamati. Maksà 50 sant., pa pastu 54 sant.
13) **P. Dindona** — Ruhpneezibas sakņu augi Maksà 30 sant., pa pastu 34 sant.
14) **P. Dindona** — Amerikaniska grahmatwediba pehz amerikanu parauga. Maksà 30 sant., pa pastu 34 sant.
15) Agr. **E. Linters** — Mehsli un mehsloschana Latwijà Maksà 10 sant., pa pastu 12 sant.
16) **J. Klepera** — Laukšaimneezibas dubultgrahmatweschana. Maksà 50 sant., pa pastu 54 sant.
17) **J. Maswehrischa** — Semes mahziba. Maksà Ls 1.80, pa pastu Ls 1.92
18) **J. Blumberga** — Peena un winu raschojumu ismekleschana Maksà 40 sant., pa pastu 44 sant.
19) **Ed. Lihzis** — Lopbaribas apskaitischana seemai. Maksà 20 sant., pa pastu 24 sant.
20) **L. L. E. S. Sehklkopibas sekzija** — Lopbaribas sahles un sakņugi. Maksà 30 sant., pa pastu 34 sant.
21) Agr. **A. Fridberga** — Baltijas Peensaimneezibas kooperatiwi. Maksà Ls 1., pa pastu Ls 1.08.
22) Pamahziba kà sihda tahrpini jaaudsina, ar 13 šihmejumeem. Maksà 20 sant., pa pastu 24 sant.
23) „Semkopis" par 1921. gadu. Maksà Ls 4., pa pastu Ls 5.
24) „Semkopis" par 1922. gadu un 1923. gadu. Maksà Ls 5., pa pastu Ls 6.

Pasinojums.

Lihdz 1. julijam 1924. g. wisseem elektriskàs strahwas patehrejeem pehz pauschal tarifa no Nr. Nr. 7001—14000 jamaksà par strahwas leetoschanu par juliju augušu un septembri 1924. g. pehz sekoscheem tarifeem:

Bez strahwas aprobeschotajeem.

Tarifs P. I.
patehr. str. no plkst. 6—24 9 sm. par katru peew. waitu.
Tarifs P. II.
patehr. str. no plkst. 6—20 6 „ „ „ „ „

Ar strahwas aprobeschotajeem.

Tarifs P. I.
patehr. str. no plkst. 6—24 6,5 sm. par katru peew. waitu.
Tarifs P. II.
patehr. str. no plkst. 6—20 5,5 „ „ „ „ „

Pauschal kwihtes par notezejuscho zetnrksni pee kases jaušrahda.

Kase atwehrta no plkst. 9—1 (ješdeenàs no 9—12).

Teem, kuri lihdz 1. julijam 1924. g. naudu neemaksàs, elektr. strahwa tiks noslehgta un eetaisi peeweenos tikai pehz 40 sm. eepreekschejas cemaksas.

Ari gadijumà, ja strahwa wehl naw bijusi noslehgta, jamaksà 40 sm. par noslehgschanas usdoschanu un atsaukschanu.

Rigas pilsehtas ušnehmumu nodala.

Laukšaimneezibas departaments

Kalpaka bulw. Nr. 6, isdos rakstiskà un mutiskà masakfolitschanà sch. g. 28. junijà, plkst. 10, istaba Nr. 14

Latgales laukšaimneezibas widusskolâ, Malnowà, pee Kahrsawas skolas ehkas pahrbuhwes darbus

par apm. 50 000 latu. Droschibas nauda 2 000 latu. Tuwakas sinas departamenta buhwneezibas nodalà, istabà 14. Rakstisti preeschlikumi un luhgumi, peelaiž pee mutiskàs masakfolischanas, apmaksati ar atteezigu šihmognodoklì lihdz ar droschibas naudu eesneedsami lihdz 28. junijam sch. g., plkst. 10 deenà. Koka materialu apsahgetà weidà dos uš weetas, pahrejee materiali jaapgahdà ušnehmejam.

Sauņpils 2. pakahpes pamatskolai Rigas apr.

wajadsigs

skolas pahrsinis

ar pilnas 2. pak. skolotaja teesibam Wehlams buhtu mušikals.

Peenemschana pee pagasta padomes 29. julijà sch. g., plkst. 2 deenà. Skola 28 wersteš no Ligates waj Eerikù stazijam un 45 wersteš no Strihweru stazijas.

Rendas-Leelrendas pag.

2. pakahpes pamatsk., Kuldigas apr.

wajadsigs

treschais skolotajs

ar pilnas 2. pakahpes pamatskolas skolotaja teesibam. mušikalisks un sabeedrisks darbinieks. Wehlams galdnieka u. z. rokdarbu pasneedsejs. Peenemschana padomes sehdē 5. julijà 1924. g. personigi waj rakstisti, peelekot klaht dokumentus. Adrese zaur Leelrendu Skola atronas 22 klm. no Stendes dselsceka stazijas uš Kuldigas zeļa, satiksme ar autobusu

---

Kantorists

ar labu skolas izglihtibu un 3 weet. waldu pratejs, kursch wairak gadus strahdajis pašwaldibas eestahdēs un priwatos kantoros, luhdsu nodarboschanos pee rakstu darbeem waj taml. weetu. Peedahwajumus luhdsu adr. Rigā, J. Rumpmuischas eelà Nr. 17, dz. 8. K. W.

Sehns

18 g. w., strahdajis uš Selfaktora wehrp., wehlas rodarboschanos, ar meeru ari izbrauk. Peepr. Awotu eelà 40, dz. 11.

Wehlas weetu

neleelà saimneezibà waj pee behrneem. Peeprasams Sarkandaugawà Tilta eelà 12, dz. 53.

Klaweeru ===
=== spehletajs

wehlas nodarboschanos orkestri waj atsewischki. Laipnus peedahwajumus luhdsu nodot sch. aw. kantori sem „Klaweeru spehletajs".

R. J. P. S. koncerti.

Edinburgas kurmahjà

Treschdeen, 25. junijà plkst. 8 wak.
Bulburu „Kasino" dahrsà
Populars koncerts.
Dirig. A. Behešinsch.
Eeeja Ls —,60

Ceturtdeen, 26. junijà plkst. 8 wak.
Simfonisks koncerts.
Dirig. Richards Jagels.
Eeeja Ls 1.50.

Issole.

7. julijà 1924. g. plkst. 11 rihtà, Rigà, Laukšaimneezibas departamenta telpàs, Kalpaka bulwarī Nr. 6, 4. šahwà, ist. Nr. 18, pahrdos

jauktos torgos wairakfolitajeem

maschinas un daschados no kara waram pamestas mantas, kà:

1) Strentschu meestà atrodoschos twaika seena presi. 2) Popes pagastà, Rindē atrodoschos seena presi. 3) Wenispils apr., Ugahles muischà atrodoschos seena presi „Gebrüder Velgar". 4) Wenjowas muischà, Siras pag. atrod. twaika seena presi. 5) Bilskalna muischà atrodoschos bojatu kulmaschinu. 6) Jlsenes pagastà, Adama muischà atrod. 2 malamos gaugus. 7) Probes pagastà, Gulbenes muischà atrodoschos lokomobili. 8) Smiltenes pagastà, Wez-meschmuischà atrodoschos kulmaschinu. 9) Sasu pagastà, Limbes mahjàs atrodosch. lokomobili. 10) Lindes pagastà, Walbewu mahjàs atrod. kulgarniturū 11) Leepajà Kurmahjas prospektà atrodoschos neisbuhweto keegeļu ehku. 12) Dezimal swari, atrod. Laukšaimneezibas departamenta noliktawà 13) 8 šaknu greesejus. 14) 8 rauschu malamàs bšrnamināas. 15) 54 labibas plaujamos aparatus. 16) Kartupeļu dehstamo maschinu. 17) Tschuguna luhsmus un šwaru bumbas. 18) Daschadas mantas, atrodoschas Laukšaimneezibas departamenta noliktawà, kà: balonus, zik-zak eseschas elektrisko wadu rulischus, skahrda truhbas, tehrauda lahpstas un zitas mantas.

Rakstisti peedahwajumi, aplikti ar 40 sant. šihmognodokli, šlehgtàs aploksnes ar usrakstu „Uš torgeem 7. julijà 1924. gadà", eesneedsami Laukšaimneezibas departamenta technisskai nodalai torgu deenà lihdz plkst. 11 rihtà.

Torgos peelaižams un peedahwajumus atsihs no personam, kuras eemaksàs torgu komisijai droschibas naudu Ls 10—100—30), skatoties pehz mantu wehrtibas. Eemaksàtà droschibas nauda japapildina lihdz 10% no nosolitàs objekta wehrtibas.

Tuwakas sinas Laukšaimneezibas departamenta Technisskà nodalà.

Laukšaimneezibas departaments.

Eespeests Akc. Sab. „B. Dirikis un B-dru" speestuvē Rigā, Leelà Ķēniņu eelà 28.

Wasaras usdewumi muhsu aiswehstures pehtischanâ.

Ir dûwi atsinas zeli muhsu dsimtenes agreenas, Latwijas wehstures ispratnê:weens no teem wed muhs pee wezâm kronikam, rokraksteem, teesas protokoleem, teikam un dseesmam, tautas tizejumeem un mahneem, ihsi sakot, pee teem besgaligi bagateem atsinu awoteem, kurus mums sneedsj zilweku waloda un raksti. Tee wehstures awoti rahda pehtneekam wispusigas, neweti apschilbinoschi spilgtas pagahtnes ainas, un sinatneekam atleek tikai tâs kritiset, isskjat un sakahrtot, un tad sneegt ziteem noskanotu wispusigâs dsihwes tehlojumu.

Bet ir wehl otrs atsinas zelsch; tas wed muhs pee senatnes: schauri, eerobeschoti un weenpusigi ir tee sakti, kurus mehs sche atrodam. Tee ir senatnes mehmee leezineeki. Dîwkahrt sihmigs ir schis apsihmejums: pateesi schee awoti paschi mehmi buhdami, leezina par teem laikeem, par kureem lihdsj muhsu deenam naw nonahkuschas ne teikas, ne dseesmas. Eedomasimees kahdas muhsdienu senneeku mahjas ar wisu winas dsihwo un nedsihwo inwentaru un zilwekeem pehz 2 wai 3000 gadeem, kad no tam pahri buhs palikuschas tikai netruhdoschas weelas: muhri, metala leetas, kauli, warbuht kahds koka gabalinsch, pelni un ogles u. t. t. un mehginasim tad no wisa ta, isteikt sew scho zilweku dsihwi ar winu domam, juhtam, interesem, usskateem u. t. t.

Tad mums buhs jaatsihstas, ka tas ir neespehjami. un ja ari, tad tikai wispahrejos wilzeenos un bes jebkahdas garantijas, ka schî aina atbilst ihstenibai.

Bet tohdâ paschâ stahwoklî mehs atrodamees, ja gribam pehtit muhsu senatni laikmetâ preeksch 12. g. s. pehz Kristus. No scheem laikeem naw mums nekahdu rakstu peeminekku, bet weenigi materialâs kulturas paleekas senakas dsihwes weetâs, pilîs un kapenês. Un kaut ari schis paleekas mas ko warês sazit par muhsu senteschu dsihwes weidu, tomehr weenu otru wehrtigu atsinu winas tomehr sneegs. Sche rajaga tikai prast nowehrot un pareisi izturêt, lai apgaismotu daschu labu aiswehsturiskâ zilweka dsihwes puši. Peemehram waru minet, ka Skandinawijas pehtneeki no labibas graudu nospeedumeem mahla trauku seenâs konstatejuschi semkopibu jau akmens laikmetâ; kahds waizu pehtneeks (Kikebuschs) no katruhdejuscho stabu semê atstahteem plankumeem, apdegušcheem mahla gabaleem, patwarda atleekam u. t. t. warejis noskaidrot, kâ zilweki pirms 3500 gadeem mahjas zehluschi un usslhmet kahdas bronsas laikmetakahdschas planu, kura atradušees Berlines tuwumâ (Bucha). Bet senatnes paleekam, ja ari winas mums neka nesaziņu par aiswehstures zilweka dsihwes weidu, buhtu tomehr leela nozihme zitâ sinâ: no tâm mehs ar leelaku waj masaku droschibu waram spreest par tautam, kas muhsu semê dsihwojuschas, par winu klejoschanam, kulturas eespaideem, par muhsu senteschu agrakam dsihwes weetam, pirmdzimteni u. t. t. Schee peemehri rahda, cik swarigi ir mehmee senatnes leezineeki, tapehz wajag teem peegreest ari muhsu semê leekaku wehribu, nekâ lihdsschim tas ais daschadeem apstahkleem tizis darits. Scho rindinu noluhks ir greestees pee latwju semkopjeem, kureem ikdienas nahkas sadurtees ar schim senatnes paleekam wisas Latwijas malâs, ar nolaizinajumu sekmet muhsu dsimtenes aiswehstures pehtischanu. Ja rakstu peeminekli glabajas wezâs krahtuwês, bibliotekas archiwos un zitur, kur tos atrod un gatsmâ zeļ valaikam sinatneeka roka, tad zitadi tas ir ar archeologiskeem preekschmeteem, senatnes materialâm atleekam. Tâs glabâ gadu tuhkstoschus semes klehpis, lihdz beidsot tâs nejauschi atrod zilweks, kuram, warbuht, naw ne masakâs sapraschanas par winu nozihmi: atrod — un aismet. Bet ja winsch jau sin scho to par tâm, tad intereses waj weenkahrschas sinkahribas dsihts, winsch raks un meklês pehz „selta" „apraktâm mantam", sweedru kara kases u. z. jaukam leetam, kuras gadudesmiteem jau bes panahkuma meklê wisos Latwijas, un ne tikai Latwijas, kaktos. Seltu atrast gan neatradis, bet kahds senatnes leezineeks, wehstures peeminekklis buhs aisgahjis bojâ, kaž ari noteek ikdeenas. Sewischki schinî laikâ, kad us laukeem sahkuschees pawasara darbi, kad wisâs malâs jaunsaimneeki rok pamatus un wahz akmenus ehku zelschanai, loti beesch: nahk deenas gaismâ daschadi senatnes peeminekli. No swara tapehz buhtu wiseem sinat, kahdi ir schee peeminekli, schis senatnes leetas, kur tâs atrod, un ko ar atrastâm darit. Wispirms minesim daschadas senatnes paleekas. Kâ sinams, zilweze sawâ agreenâ pagatawojusi darba rihkus un eerotschus no akmens, kaula un raga. No schî t. s. akmens laikmeta usglabajuschees akmens zirwji un kalti, bultu gali un kapli, kaula naschi un adatas u. z. Jau schinî laikmetâ zilweki prata pagatawot mahla traukus un isrotat tos ihpatnejeem rakšteem. Taisni scho trauku šukes ar ornamentu, zik neezigas un newehrtigas tâs ari neisliktos, ir weens no swarigakeem lihdzekleem noteikt, kahda tauta sinamâ weetâ dsihwojusi. Tapehz, ja arot, grauwi waj pamatus rokot nejauschi atrod weenkahrschu mahla trauku šukes, tad winas ruhpigi jauskaža un japeetwalz.

Akmens laikmetam, kursch beidsâs apmehram 2000 g. pr. Kr., sekoja bronsas laikmets, kurâ darba rihkus un eerotschus pagatawoja no bronsas. Latwijâ no schî laikmeta usglabajuschees tikai kahds desmits preekschmetu, un tapehz no leelakâ swara ir katru bronsas eerozi ruhpigi usglabat. Wiswairak bronsas preekschmetu (zirwji un schkehpu gali) atrasts deenwidreetumu Kurzemê, gar Leetawas un Prussijas robescham.

Bronsas laikmets beidzees seemelos ap 500 g. pr. Kristus, kad eestahjees dselsâ laikmets. Tas sahzees pee mums ap Kr. dz. Dselsslaikmetâ darba rihki un eerotschi pagatawoti no dselsâ, turpretim rotas leetas, kâ: saktis, aprozes, adatas, wainagi u. t. t. no bronsas. Dselsâ preekschmeti, pa laikam slipri saruhsjuschi, bronsas leetas, kas neween labi usglabajuschas, segtas ar saku „pelejuma" kârtu (patina). Neretis atrod ari dsintara waj stikla zîles, drebbju gabalinus, wara naudu u. z. sikkakas leetas. Wisus minetos preekschmetus atron kâ dsihwes weetâs tâ, pa leelakai daļai, kapenês. Dsihwes weetas Latwijâ lihdz schim pasihstamas maz. Dîwas akmenslaikmeta rometnes pee Burtneeku ezera: Rinna kalns un Swejneeku mahjas, ir eewehrojamakâs. No zîteem laikmeteem pasihstamas tikai kapenes. Apskatisim ihsumâ aiswehsturisko kapenu daschados weidus.

T. s. lihdzenâs kapenes satura gan gindenu, gan sadedsinata mirona pelnus. Tagad tâs parasti ne ar ko neatbalas no apkahrtnes, un atrod tâs tikai semi rokot waj arot. Tad nahk deenas gaismâ waj nu zilweka kauli, waj ari ogļu seme ar sadedsinatu kaulu drumslam; pa laikam pee tam atrod dselsâ un bronsas leetas. Pauguru kapenes pazeļas wirs semes lihmena apalu kalninu weidâ. Tâs war buht noklahtas akmeneem waj bez teem, ar akmens rinki wisapkahrt, waj ari bez ta. Schahdi pauguru kapi saredzami lihdzenâ tihrumâ jau pa gabalam un tautâ tos dehwê par „kreewu" waj „sweedru" kapeem. Seemeļwidzemê pasihst kapenes tschetstuhra akmens krahwumu weidâ. Schahdu kapenu skaits Latwijâ ir loti neezigs, un winu saudzeschana pehtijumeem ir loti no swara. Bet taisni schis kapenes, kas noklahtas leeleem akmeneem, ehkas zelot teek wiswairak postitas.

Seemeļreetumu-Kurzemê pasihst atkal kapenes akmens laivu weidâ, t. s. „welna laiwas", skaitâ ap 10. Wisas lihdz schim pasihstamâs ir israkstatas, tapehz buhtu wehlami atrast kahdu pilnigi wehl neaizskartu.

Kâ redzams no schî pahrskata, tad atradumu weetu weids wisai daschads un katrâ godijumâ war buht sawads.

Tagad jaapstahjas pee jautajuma ko darit, kad kahdas senatnes leetas top nejauschi isartas waj israktas. Pirmâ prasiba sche buhtu: ja ween eespehjams pahstraukt darbu tai weetâ, atstaht to pilnigi nepahrgrozitu; atrastâs leetas peewahkt, bet par atradumu paziņot peeminekļu waldei, izglihtibas ministrijê, Rigâ. Tas ir weenigi pareizais zelsch, tomehr reti kahds lihdz schim scho zelu gahjis un eet. Parasti wisas nejauschi atklahtâs kapenes waj dsihwes weetas paleek neeewehrotas, neweenam par tâm nesino un lauku darbeem turpinoties, tâs ar laiku galigi izpostas. Zitos gadijumos atradejs stahjas pee „atrakumeem", waj nu naudas kahribas waj pelamas sinkahribas dsihts. Pehdejais truhkums sewischki peemiht lauku inteligenzei. Winas widû dsili eesaknojees usskats, ka raksčana naw nekahda leela mahksla, ka winas usdewums ir eeguht senleetas sewi waj sawam skolas musejam.

Bet ka leetas ar rakschanu nebuht nestahw tik weenkahrschi, ka atrakumeem, peem. dsihwes weetâs un pilskalnos, ir nozihme jau kâ tahdeem, neatkarigi no tam, waj winos eeguhst daudz waj mas preekschmetu, tas leelam wairumam lihdz schim paleek noslehpums. Atrakumi neisbehgami jasaista ar wisprezizakeem nolwehrojumeem par daschado semes slahņu noguluma weidu, par atrasto gindenu un atrasto preekschmetu stahwokli un sawstarpejam atteezibam un par wesetu wirkni sihkumu, us kureem sagatawots un atbildi gaida tikai tas, kas ar aiswehsturi spezieli nodarbojas. Bez tam katrs atrakums usleek wina darizajam

Jaunâ Bukku stazija.

Rigas wasarnizas un salumweetas.

Inscheneers D. Wanags,

pilsehtas wirsgeometrs, par wasarnizu koloniju un salumu weetu eerihkoschanu Rigas pilsehtas tuwumâ mums paskaidro: Schilaika dsihwes prasibam peemehrotu pilsehtu izbuhwes lozungs ir, wairak gaisa, gaismas un saules. Bet tas naw sasneedzams ihsâ laikâ. Tahda weida pilsehtas, kuras mehs tagad waram usskatit kâ idealu, pilsehtas-dahrsi, Latwijas apstahkļos war rastees tikai pehz wairaku gadu desmiteem, un pee tam tikai pa daļai. Daudzus gadu desmitus lihdz schim apbuhwetâs pilsehtas dalas jopro-jam paliks par zilweku mitekleem. Speesti sabuhwetu pilsehtu eespaids uz eedzihwotaju wesellibu ir wehl wairak schaubigs, nekâ daudzas postoschas slimibas. Peerahda, ka jau treschâ pilsehtu eedzihwotaju paaudze ir padota izmirschanai. Tadehļ dzihwes apstahkļu uzlaboschana, ziņtahļ wina atkarajas no apbuhwes weida, ir pirmais un galwenais pilsehtu semju saimneezibas un sozialpolitikas jautajums. Sewischki postoschu eespaidu uz zilweku wesellibu atstahj swaiga, nesamaitata ar putekleem, duhmeem un izgarojumeem gaisa truhkums wasarâs. Teem, kam ir izdewiba dzihwot ahrpus pilsehtam, ir labi pasihstama ta sajuhta, kahda pahrnem zilweku, eebrauzot no laukeem pilsehtâ.

Kamehr wehl laudim jadzihwo saspeesti apbuhwetâs pilsehtâs un pilsehtu balâs, tikmehr wasarnitschu koloniju un salumu weetu eerihkoschana pilsehtu tuwumâ buhs weens no wisswarigakeem pilsehtu labeerihzibas jautajumeem.

Wasarnitschu rajoneem wispirms jabuht saweenoteem ar pilsehtu ar ehrteem un lehteem satiksmes zeleem. Ja rajons ir jau tahlaku par teem punkteem, kurus war sasneegt weenas stundas laikâ, winsch daudz saudê no sawas wehrtibas.

Rigas apkahrtnê naw wasarnitschu koloniju, rajonu waj pilsehtinu eerihkoschanai noderigu weetu truhkums. War pat brihnetees, cik mehs maj sinam par apkahrtejâs dabas jaukumeem. Zitâs walstis, kur laudis ir wairak usnehmigi, schahdeem rajoneem buhtu jau tahda slawa, kura tahlu pahrsneegtu sawas walsts robeschas. Bet pee mums pat nospeedoschs wairums inteligenzes ari „dabas mihlotaju" labi ja ir dzirdejuši par tahdam weetam. Tas ir izskaidrojams zaur pawirschu jehdzeenu par „dabas pehtischanu". Neeseehbehgamu peenahkumu sawa darba resultatus publizet. To spehs un dars tikai speziālists-archeologs. Tapehz ari jaunisdotais wehstures peeminekļu aizsardzibas likums usleek leelu naudas sodu teem, kas bez peeminekļu waldes atļaujas nodarbojas ar izrakumeem. Ar to peeminekļu walde negrib leegt interesetees wiseem par muhsu senatni, bet gan wehlas schis intereses eewadit ihstâ gultnê. Taî noluhkâ wina rada wisâ Latwijâ korespondentu tihklu; sche war peeteiktees katrs, kam gribetos strahdat muhsu dzimtenes senatnes pehtischanas darbu, galwenâm kahrtam, protams, lauku inteligenze.

Latwijas aiswehstures pehtischanas darbâ wehl maz kas weikts, un mehrkis pehz kura mums pirmâm kahrtam ir jateezas, ir wisas Latwijas archeologiskâs topografijas archiws. Bez schahda archiwa, kurâ uskrahtas sinas par nekustameem peeminekleem, naw eespehjami sistematiski izrakumi, naw eespehjama Latwijas senatnes pehtischana. Peeminekļu walde nodomajusi schogad izwest schahdu peeminekļu registraziju Leepajas aprinkî. Tâ kâ schis nowads izstaisa tikai neezigu Latwijas teritorijas dalu, tad buhtu loti wehlams, lai interesenti: studenti, skolotaji, skolneeki schahdu registraziju izdaritu sawâ apkaimê, greeschot wehribu uz augschâ minetâm peeminekļu sugam. Sawahktos materialus wajadzetu eesuhtit peem. waldei, ruhpigi atsihmetâs un aprakstitâs weetas noderês par izejas punktu wehlakeem sistematiskeem peeminekļu waldes sarihkotâm ekspedizijam. Tahdejadi, pateizotees plaschai sabeedribas lihdzdarbibai, mehs sihki jo sihki eepasihsimees ar sawas dzimtenes aiswehstures peeminekleem.

Kas atteezas uz atsewischkeem atradumeem, tad registretajam par katru tahdu preekschmetu jaatsihmê: 1) wina weela, forma un leelums, peeleekot sihmejumu, ja ween eespehjams, fotografiju. 2) Atradumu weeta, — jo sihki un pamatigi, ja eespehjams usmetot tâs planu. Scho punktu gribetos sewischki usstwehrt, jo pret winu teek wisbeeschak grehkots; schi cemesla dehļ atradums saudê leelako daļu no sawas wehrtibas. 3) Preekschmeta tagadejo ihpaschneeku.

Atteezibâ uz nekustameem peeminekleem deretu peetureees pee schahda registrazijas weida. Par katru peeminekli eewahzamas sekoschas sinas: 1) Aprinkis, pagasts, mahjas, kur peem. atrodas, 2) wina ihpaschneeks, 3) peeminekļa weela, forma un mehri, 4) schis peeminekļa apraksts, peeleekot, ja eespehjams, fotografijas, sihmejumus un planus, 5) sinas par peeminekli no weetejeem eedzihwotajeem.

Schahdi ispildîtas anketas eesuhtamas peeminekļu waldei, no kuras war ari peeprasit paskaidrojumus un instrukzijas peeminekļu registrazijâ. M.

Naids jeb mihla?

I.

Waj tawu labwehlibu tâ wehl mihlu,
Kâ tawu naidu esmu mihlejs reiz, —
Leels tikai neizpeižibâ buhdams es?
Waj tagad akmal sewi nepeewihlu

Ar to, ka sinot pascha sirdsîbihlu, —
(Un to, ka tu man zelâ wehl reiz nes
Ne roses gaiditas, bet dzeltenes,
Kas manim dzeld ar smagu moku swiru), —

Ja tomehr mihlu? (Mihla spahrnains gars,
Kâ lauku wehjsch, kas meschus swilpdams krata).
Ai, gifts man towas labwehlibas smaids!

Naids, mihla, labwehliba — kahds tam swars,
Ja izbijuscho dwehseles azis skata,
Kâ tukšneš, kur wiss weens schaušmu waids?

II.

No tawas mihlas daudz bij seedu plauzis,
No tawa naida raisits sobenspals, —
Pirms nepeenahza wisam schaušmigs gals,
Es tewi weenu tuhkstoschwahrdeem sauzis.

No tewis eewainots kâ swehrs es kauzis,
Lihdz niknak noduneja mana balss,
Kâ pascha Luzifera pekles walsts,
Bet es, to dzirdot, pats wehl tahlak krauzis.

Naw wairs schis mihlas (ehnas ween tik ir),
Starp bijuscho un toposcho es stahwu, —
Mums abeem nesinams muhs likums schkir.

Kopsch sawu pagahjibu drupas grahwu,
Ik mirkli gaischo saltu mekle skats,
Bet tomehr nesinu, kas esmu pats.

III.

Wehl brihschi ir, kur senâs ainas rahdas,
Bet sweschas, neminamas, tahlas jau, —
Schis troposchais ar winam saistîts naw
Un man tur dotas naw wairs imekhdas.

Ar izbijuschas waras tagad tahdas,
Ka wairs uz pekles tumsu neaizrauj
Un to man mana ikdeenîba kauj,
Ka kuws un mihlams azu preekschâ stahdas.

Reiz mana dwehsle bij tâ kaujas lauks,
Kur labais stahwejis ar launo karâ, —
Tad bija es ne sew, ne zileem draugs.

Ja tehleem senbijuscheem wahrds top dots,
Waj drihksu atsiht: tee no mana gara, —
Un ja es sauzis tos — man gaidams sods?

IV.

Es schahdus waizajeenus neaizskaru
(Jo dwehsle nespehj zelt, to nespehs nest), —
Es sunda bijuse leek mani west
Tur taru, kur winu ossund redzêt waru.

Lihdz wiss, ko domaju un wiss, ko daru,
Top zilweks, seme, gaiss (ko neatmest),
Bet winos akmal wisu sirdi dwest:
Tur skatit tikumibas gaischo staru.

Tâ dzihwodams es reisâ leels un mass,
(Leels sawâ dwehsle, laudim daschkahrt neezigs),
Un manis nesabaida itnekas.

Kur rokas isstiepju, tur smaids man guhts
(Par schahdam bahwam topu gaischs un preezigs)
Un nesinu, ko wehl lai luhpas luhdz.

Karlis Zekabsons.

Apskaidrotais.

Stahsts.

(18. turpinajums.)

Luhk ihsumâ sawilktais schâs grahmatas saturs:

Augschâ minetais religiskais domatajs ir bijis neleelas walsts kehnina-radschas dehls, jau no behrnibas brihnischki apgarots, spehzigs mesâs un garâ. Lihdz 29. gadam tehws winu noturejis galmâ, galma dzihwes preekos. Bet kahdreiz zelodams, prinzis satizees ar newariqu sirmgalwi, tahlak ar neahrstejamu slimneeku, wehl ar likî un beidzot ar atsinas meklejoscho weentuli. Pehz tam schaušmâs Schakja Muni nosuhd no galma, meklejot apmierinajuma pee gudrajeem un muhkeem, lihdz beidzot atrod, ka ne preekeem un kaislajeem baudijumeem, ne ari druhmajam aizketismam neder atdotees. Wina jaunâ mahziba ir reiz zehla un apgaismota.

Muhsu dzihwe, pehz Schakja Muni mahzibam, ir nebeidzamu maldu un zeeschanu wirkne, ja mehs nemahkam dzihwot, tas ir, ja mehs atkaujamees sawam dzinam un kaislibam. Bet ja mehs atrodam zelus winas pahrwaret, eeguht waru par tâm un dwehseles lihdzswaru, tad mums smaida jauna dzihwe.

Zelsch uz scho jauno dzihwi ir atraisischanâs no schahdam desmitkahrtejam maldu saitem: Wispirms, no tizibas sawa „es" nemirstibai un atsewischkibai no deewibas, jo schî tiziba un atsewischkibas sajuhta ir wisu zeeschanu pirmawots. Otrkahrt, — no zaubam par to, kamehr nespehjam atrast pateesas, ihstas gudribas zela. Treschkahrt — no palauschanâs uz wezam basnizas eerascham, upureem un labdaribas darbeem. Zeturtkahrt — japahrwar nikna meesas kahriba, tikai ne zaur asketismu, kas pats sems, bet zaur gara zehlumu un nodarbinaschanu. Peektkahrt, jaisdeldê muhsu launâ sadusmotâ griba. Sestkahrt un septinkahrt — jaisdeldê neezigâ peekerschanâs schis semes dzihwei un ari winpasaules nemirstibai. Astotkahrt, jaatraisas no lepnibas un pašcheedomibas. Dewitkahrt, no paschtaisnibas un paschtaisnoschanâs. Desmitkahrt, no tumsonu nesinaschanas un neizglihtibas. Gars, kas atraisijees no schim desmitkahrtejam maldu saitem, ir eegusis skaidribu un meeru. Winsch ir kluwis zehls, jaunâs dzihwes zeenigs. Wisa wina turpmakâ dzihwe ir astonkahrtigâ zehluma realizazija: dzihwes usskatos, teeksmês, walodâ, darbibâ, personigâ dzihwê, paschcedwesmê, gaischredzê un apzerê.

Eegumis scho, teescham printscha zeenigo, ahrejo un eekschejo skaidribu, Schakja Muni kas no scha laika cesaukts par Buddu, neluhkojotees uz sawu beskaislibu un dzilo gudribu, ejuhk weenkahrschâ tautâ, kâ lihdzigs starp lihdzgeem sludinat sawas mahzibas. Winsch ir pazeetigs, labwehligs, izpalihdzigs, labs un mihlsch, wisur sagaidits un aprihnots dehļ sawa apskaidrotâ meera, kas winam lihdzi nahk. Tahds winsch zilweku starpâ nodzihwo wehl 50 gadus...

Wairak par 2500 gadeem jau ir pagahjuschi, bet areschu tautas labakas un pilnigakas mahzibas wairs nawa radijuschas. Ari preeksch Schakja Muni esot dzihwojuschi jau 24 Buddas, no kureem katrs patstahwigi nahzis pee weenam un tam pascham pahrleezibam, kâ ari pehz Schakja Muni laik pa laikam nahk pasauļê lihdzigi winam Buddas, tikai winsch sawu mahzibu esot sewischki dzili un daudzpusigi pahrdomajis un attihstijis. To warot usskatit par pascha zilweka dabas izsmeloschu isprasschanu.

Tâ kâ Budda dzihwojis un mahzijis sestajâ gadusimtenus preeksch semitu rahsas praweescha Kristus, tad pehdejais wareja buht ari atstahlsch Buddas mahzeklis, tikai masak apsinigs, loģisks un skaidrs, bet, kâ jau semits, daudz juhtigaks, nemeerigaks, kaislas eksaltazijas un ebrejisko zeeschanu pilns, kuras zelas no pahrmehrigam zihnam ap meesas eekahribam, radot neweselīgu dualismu starp labo un launo, nekur un nekad nepasihstot selta mehra jajuhtas, kura izteizas Buddas aptuwakahrtigajâ zehluma mahzibâ.

Latweeschu ihstajai areschu dabai, ar winas balto dwehseli un gaischo zehlo tautas dzeju, kuras eespaidos Jahnis bija eedzimis un eaudzis, ebrejiskais kristianisms pateescham bija sweschs un leeks, wehsturiskâ abenazija, no kuras bij jateek walâ kâ werdzibas, lai atgreestos pee zehlâs, gaischâs areschu religijas, kura ir muhsu meesâ un asinîs.

Zaur sawam studijam nonahzis pee schâs pascha pahrleezibas dzilakâs nopamatoschanas, Jahnis Mekletajs pahrdzihwoja brihnischkigus laimes brihschus. Winsch smaidîdams staigaja pa Domes kalnu, kur seedeja jau eewas, raudzijâs pahri eelejâ flihkstoschai pilsehtai un tad atkal usmekleja sawu izstabu un rakstija, ko bija kalnâ sadomajis.

Winsch sapnoja ari par sawu turpmako dzihwi, kurai wajadzejâs buht dzihwai un aktiwai — zihnas dzihwei. Brihwâ dwehselu gana dzihwe winam likâs wispeewilzigakâ, weenalga kur — skolâs waj sadzihwê. Palikt par tautskolotaju, kur schaurâs robeschâs behrni grahmatâ jamahza, winam nelikâs augligi. Zita leeta bija atrastees Rigâ, kur wezebrejisma un modernâ jaunebrejisma samaitatâ, launâ, kaislibu sagistetâ pilsehtas dzihwe grima wisos septinos nahwes grehkos, bez dabas un deewibas slochtibas, garigi nonahweta, semitiski internazionala — luhk tur bija wina ihstâ loekta! Winsch wareja atgreestees sawâ istabiņâ pee patehwa un, wedot kluju dzihwi, wisur sawu mahzibu isplatit, personigi un ar rakstcem. Kâ winsch sawu maisi nopelnis, tas winam bija blakus leeta.

13.

Schajâ pawasari Jahnis atkal labpraht satikâs ar studijbeedreem. Usaizinats apmeklet korporaziju, winsch labpraht peedalijâs pee teologiskeem zihnineem, izbrauza ar teem pat uz ahrpilsehtu palihgsmotees, tâpat kâ ar pascha nodibinato studentpulzinu, un neteeena wirseena netureja par nizinamu. Winam bija apbrihnojama pazeetiba pret daschadeem usskateem peemineklu waldes sarihkotâm ekspedizijam. Tahdejadi, pateizotees plaschai sabeedribas lihdzdarbibai, mehs sihki jo sihki eepasihsimees ar sawas dzimtenes aiswehstures peeminekleem.

Kas atteezas uz atsewischkeem atradumeem, tad registretajam par katru tahdu preekschmetu jaatsihmê: 1) wina weela, forma un leelums, peeleekot sihmejumu, ja ween eespehjams, fotografiju. 2) Atradumu weeta, — jo sihki un pamatigi, ja eespehjams usmetot tâs planu. Scho punktu gribetos sewischki usstwehrt, jo pret winu teek wisbeeschak grehkots; schi cemesla dehļ atradums saudê leelako daļu no sawas wehrtibas. 3) Preekschmeta tagadejo ihpaschneeku.

Atteezibâ uz nekustameem peeminekleem deretu peetureees pee schahda registrazijas weida. Par katru peeminekli eewahzamas sekoschas sinas: 1) Aprinkis, pagasts, mahjas, kur peem. atrodas, 2) wina ihpaschneeks, 3) peeminekļa weela, forma un mehri, 4) schis peeminekļa apraksts, peeleekot, ja eespehjams, fotografijas, sihmejumus un planus, 5) sinas par peeminekli no weetejeem eedzihwotajeem.

Schahdi ispildîtas anketas eesuhtamas peeminekļu waldei, no kuras war ari peeprasit paskaidrojumus un instrukzijas peeminekļu registrazijâ. M.

Rigas wasarnizas un salumweetas.

Inscheneers D. Wanags,

pilsehtas wirsgeometrs, par wasarnizu koloniju un salumu weetu eerihkoschanu Rigas pilsehtas tuwumâ mums paskaidro: Schilaika dzihwes prasibam peemehrotu pilsehtu izbuhwes lozungs ir, wairak gaisa, gaismas un saules. Bet tas naw sasneedzams ihsâ laikâ. Tahda weida pilsehtas, kuras mehs tagad waram usskatit kâ idealu, pilsehtas-dahrsi, Latwijas apstahkļos war rastees tikai pehz wairaku gadu desmiteem, un pee tam tikai pa daļai. Daudzus gadu desmitus lihdz schim apbuhwetâs pilsehtas dalas jopro-jam paliks par zilweku mitekleem. Speesti sabuhwetu pilsehtu eespaids uz eedzihwotaju wesellibu ir wehl wairak schaubigs, nekâ daudzas postoschas slimibas. Peerahda, ka jau treschâ pilsehtu eedzihwotaju paaudze ir padota izmirschanai. Tadehļ dzihwes apstahkļu uzlaboschana, ziņtahļ wina atkarajas no apbuhwes weida, ir pirmais un galwenais pilsehtu semju saimneezibas un sozialpolitikas jautajums. Sewischki postoschu eespaidu uz zilweku wesellibu atstahj swaiga, nesamaitata ar putekleem, duhmeem un izgarojumeem gaisa truhkums wasarâs. Teem, kam ir izdewiba dzihwot ahrpus pilsehtam, ir labi pasihstama ta sajuhta, kahda pahrnem zilweku, eebrauzot no laukeem pilsehtâ.

Kamehr wehl laudim jadzihwo saspeesti apbuhwetâs pilsehtâs un pilsehtu balâs, tikmehr wasarnitschu koloniju un salumu weetu eerihkoschana pilsehtu tuwumâ buhs weens no wisswarigakeem pilsehtu labeerihzibas jautajumeem.

Wasarnitschu rajoneem wispirms jabuht saweenoteem ar pilsehtu ar ehrteem un lehteem satiksmes zeleem. Ja rajons ir jau tahlaku par teem punkteem, kurus war sasneegt weenas stundas laikâ, winsch daudz saudê no sawas wehrtibas.

Rigas apkahrtnê naw wasarnitschu koloniju, rajonu waj pilsehtinu eerihkoschanai noderigu weetu truhkums. War pat brihnetees, cik mehs maj sinam par apkahrtejâs dabas jaukumeem. Zitâs walstis, kur laudis ir wairak usnehmigi, schahdeem rajoneem buhtu jau tahda slawa, kura tahlu pahrsneegtu sawas walsts robeschas. Bet pee mums pat nospeedoschs wairums inteligenzes ari „dabas mihlotaju" labi ja ir dzirdejuši par tahdam weetam. Tas ir izskaidrojams zaur pawirschu jehdzeenu par „dabas pehtischanu". Neeseehbehgamu peenahkumu sawa darba resultatus publizet. To spehs un dars tikai speziālists-archeologs. Tapehz ari jaunisdotais wehstures peeminekļu aizsardzibas likums usleek leelu naudas sodu teem, kas bez peeminekļu waldes atļaujas nodarbojas ar izrakumeem. Ar to peeminekļu walde negrib leegt interesetees wiseem par muhsu senatni, bet gan wehlas schis intereses eewadit ihstâ gultnê. Taî noluhkâ wina rada wisâ Latwijâ korespondentu tihklu; sche war peeteiktees katrs, kam gribetos strahdat muhsu dzimtenes senatnes pehtischanas darbu, galwenâm kahrtam, protams, lauku inteligenze.

Latwijas aiswehstures pehtischanas darbâ wehl maz kas weikts, un mehrkis pehz kura mums pirmâm kahrtam ir jateezas, ir wisas Latwijas archeologiskâs topografijas archiws. Bez schahda archiwa, kurâ uskrahtas sinas par nekustameem peeminekleem, naw eespehjami sistematiski izrakumi, naw eespehjama Latwijas senatnes pehtischana. Peeminekļu walde nodomajusi schogad izwest schahdu peeminekļu registraziju Leepajas aprinkî. Tâ kâ schis nowads izstaisa tikai neezigu Latwijas teritorijas dalu, tad buhtu loti wehlams, lai interesenti: studenti, skolotaji, skolneeki schahdu registraziju izdaritu sawâ apkaimê, greeschot wehribu uz augschâ minetâm peeminekļu sugam. Sawahktos materialus wajadzetu eesuhtit peem. waldei, ruhpigi atsihmetâs un aprakstitâs weetas noderês par izejas punktu wehlakeem sistematiskeem peeminekļu waldes sarihkotâm ekspedizijam. Tahdejadi, pateizotees plaschai sabeedribas lihdzdarbibai, mehs sihki jo sihki eepasihsimees ar sawas dzimtenes aiswehstures peeminekleem.

Kas atteezas uz atsewischkeem atradumeem, tad registretajam par katru tahdu preekschmetu jaatsihmê: 1) wina weela, forma un leelums, peeleekot sihmejumu, ja ween eespehjams, fotografiju. 2) Atradumu weeta, — jo sihki un pamatigi, ja eespehjams usmetot tâs planu. Scho punktu gribetos sewischki usstwehrt, jo pret winu teek wisbeeschak grehkots; schi cemesla dehļ atradums saudê leelako daļu no sawas wehrtibas. 3) Preekschmeta tagadejo ihpaschneeku.

Atteezibâ uz nekustameem peeminekleem deretu peetureees pee schahda registrazijas weida. Par katru peeminekli eewahzamas sekoschas sinas: 1) Aprinkis, pagasts, mahjas, kur peem. atrodas, 2) wina ihpaschneeks, 3) peeminekļa weela, forma un mehri, 4) schis peeminekļa apraksts, peeleekot, ja eespehjams, fotografijas, sihmejumus un planus, 5) sinas par peeminekli no weetejeem eedzihwotajeem.

Schahdi ispildîtas anketas eesuhtamas peeminekļu waldei, no kuras war ari peeprasit paskaidrojumus un instrukzijas peeminekļu registraziju. M.

Jaunâ Bukku stazija.

Naids jeb mihla?

I.

Waj tawu labwehlibu tâ wehl mihlu,
Kâ tawu naidu esmu mihlejs reiz, —
Leels tikai neizpeižibâ buhdams es?
Waj tagad akmal sewi nepeewihlu

Ar to, ka sinot pascha sirdsîbihlu, —
(Un to, ka tu man zelâ wehl reiz nes
Ne roses gaiditas, bet dzeltenes,
Kas manim dzeld ar smagu moku swiru), —

Ja tomehr mihlu? (Mihla spahrnains gars,
Kâ lauku wehjsch, kas meschus swilpdams krata).
Ai, gifts man towas labwehlibas smaids!

Naids, mihla, labwehliba — kahds tam swars,
Ja izbijuscho dwehseles azis skata,
Kâ tukšneš, kur wiss weens schaušmu waids?

II.

No tawas mihlas daudz bij seedu plauzis,
No tawa naida raisits sobenspals, —
Pirms nepeenahza wisam schaušmigs gals,
Es tewi weenu tuhkstoschwahrdeem sauzis.

No tewis eewainots kâ swehrs es kauzis,
Lihdz niknak noduneja mana balss,
Kâ pascha Luzifera pekles walsts,
Bet es, to dzirdot, pats wehl tahlak krauzis.

Naw wairs schis mihlas (ehnas ween tik ir),
Starp bijuscho un toposcho es stahwu, —
Mums abeem nesinams muhs likums schkir.

Kopsch sawu pagahjibu drupas grahwu,
Ik mirkli gaischo saltu mekle skats,
Bet tomehr nesinu, kas esmu pats.

III.

Wehl brihschi ir, kur senâs ainas rahdas,
Bet sweschas, neminamas, tahlas jau, —
Schis troposchais ar winam saistîts naw
Un man tur dotas naw wairs imekhdas.

Ar izbijuschas waras tagad tahdas,
Ka wairs uz pekles tumsu neaizrauj
Un to man mana ikdeenîba kauj,
Ka kuws un mihlams azu preekschâ stahdas.

Reiz mana dwehsle bij tâ kaujas lauks,
Kur labais stahwejis ar launo karâ, —
Tad bija es ne sew, ne zileem draugs.

Ja tehleem senbijuscheem wahrds top dots,
Waj drihksu atsiht: tee no mana gara, —
Un ja es sauzis tos — man gaidams sods?

IV.

Es schahdus waizajeenus neaizskaru
(Jo dwehsle nespehj zelt, to nespehs nest), —
Es sunda bijuse leek mani west
Tur taru, kur winu ossund redzêt waru.

Lihdz wiss, ko domaju un wiss, ko daru,
Top zilweks, seme, gaiss (ko neatmest),
Bet winos akmal wisu sirdi dwest:
Tur skatit tikumibas gaischo staru.

Tâ dzihwodams es reisâ leels un mass,
(Leels sawâ dwehsle, laudim daschkahrt neezigs),
Un manis nesabaida itnekas.

Kur rokas isstiepju, tur smaids man guhts
(Par schahdam bahwam topu gaischs un preezigs)
Un nesinu, ko wehl lai luhpas luhdz.

Karlis Zekabsons.

Apskaidrotais.

Stahsts.

(18. turpinajums.)

Luhk ihsumâ sawil

Parises futbola olimpiade.

Jeturtà deena.

Tschekoslowakija spehlè neiskhirti pret Schweizi. Irija ar mokam uswar jaunu eesahzeju Bulgariju.

Tschekoslowakija—Schweize 1:1 (1:0)

Berschè stadionà. Teesnesis Andersen (Norwegija). 15.000 skaititaju.

Skaistais laiks un interesanta spehle bija peewilkusi daudz publikas. Masais stadions pahrpildits lihdz pehdigam. Organisazija wahja, pat walstu pahrstahwjeem un dalibneekeem peetrukst weetas. Labaka stahwokli atrodas tikai preses preekschstahwji, teem eerihkotas sewischkas weetas ar galdeem rakstischanai. To eeteizams nemt par paraugu muhsu laukunu ihpaschneekeem.

Tscheki eesahk ar wisai bihstamu usbruknumu. Jau pirmà minutè Schweizes wahrti apdraudeti, bet kreisais aissargs Ramseyers atsit.

Seko divi siuhra siteeni weens pehz otra pret Schweizi, bet atkal aissargi pirmee teek pee bumbas un ar drosheem siteeneem pahrnes spehli uz laukuma widu. Tscheki laukuma widû pilnigi pahrwalda stahwokli, tee labaki techniski un ar sawu taktisko weetu eenemschanu un noteikto faspehli wisu laiku dominè. Schweizeeschi spehlè weenkahrschu futbolu ar ahtru israuschanos un tahlu zaurspehli. Pee winu ahtruma, isturibas un enerģijas schahda spehle pat tschekeem wisai bihstama. Pee pretineeku wahrteem bilde stipri mainas. Kamehr tscheki ilgi, kaut ari skaisti, bet pawisam newajadzigi, kombinè pat soda laukumà, schweizeeschi noteikti un labpraht sit uz wahrteem, ja tikai teek tuwumà. Tikai pateizotees tscheku nenoteiktibai pee wahrteem, schweizeeschi schoreis noturejàs uz 1 : 1. Bez tam jaatsihmè, ka tschekeem olimpiade gadijàs loti newehlamà laikà. Abas winu labakàs komandas „Sparta" un „Slawia", no kuràm galwenà kahrtà sastahdas walsts komanda, bija stipri pahrpuhletas, tàs bija jau spehlejuschas pee sewis un ahrsemès tuwu pee 100 spehlem. Tas, bez schaubam, ir pahrak daudz, zaur scho tad ari isskaidrojams, kapehz tscheki bija wahjaki, kà to warreja zeret. Pehz ilgas slimibas pirmo reisi atkal usstahjàs tscheku slawenais zentra pusargs Kada. Wina weetu eenemschana un peespehle apbrihojama, tikai isturibas maj un stiprà zilmà winsch tagad par mihlstu. Schehl, ka skaisti peespehletàs bumbas usbrunzeji wahji ismantoja!

Kà par brihnumu publikas simpatijas naw tscheku pusè, wiss leelais wairums usgawilè schweizeeschem. Teesnesis, kà leekas, domà zitadi. Winsch ihsi pehz sahkschanas peeschkir tschekeem par labu 11 metru soda siteenu par nejauschu peeskahrschanos bumbai ar roku. Bumba teek droschi eesadita wahrtas. Spehle teek arweenu karstuka. Pee sastreeschanas pretineeki netaupa weens otru. Schweizeeschi buhdami nemeerà ar teesnesi teek to isjust tschekeem zaur asu spehli. Pat wahrtsargs neteek taupits, tad gulošcham rupji usdrahjschas wirsû schweizeetis Dietrichs. Puslaiks 1:0 tschekeem par labu. Tschapelam rupji usdraižschas Schweizes zentra pusargs Schmedlins, par ko pirmais apsola atreebties un teek par to isslehgts. Ar 10 zilwekeem spehlejot tschekeem maj isredzes uzwaret iksteenu. Tapehz tscheki ar 10 zilwekeem turpina spest, bet to usbruzeji neprot ceguht wahrtus. Tad tomehr winu spehli sahk issihkt, tee sahk atkahptees un teekas uz aissargschanos. Hojers eewada 1 aissarga spehli lai ta nostahditu schweizeeschus pastahwigà aizmugurè, bet sche teesnesis israhdas par wahju sitnazijas usterschanà — schweizeeschi eet pastahwigà aizmugurè gluschi nesoditi. Ari pagarinajums beidsas bez resultata, par ko tscheki war pateiktees tikai sawam apbrihnojamam wahrtsargam Staplikam. Ar sawu drosho un apkehrigo spehli winsch issauza peekrischanu nakdigi noskanotà publikà. Sazihkstie beidsas. Teek pasinots, ka otrà deenà ta turpinasees.

Irija-Bulgarija 1:0 (0:0).

Kolombas stadionà. Teesnesis Hariot.

Schi spehle bija pawisam neinteresanta. Irija kaut gan jau sen pasihstama futbolà, schoreis spehleja loti wahji, tikko nesandeja zihun pret jaunu eesahzeju. Bulgarija dabuja treneri trihs mehneschus pirms olimpiades sahkschanàs no Wihnes. Scho ihso laiku spehletaji bija peelikuschi wisas puhles, ari walsts nahkusi pretim ar naudas lihdzekleem, pateizotees scheem apstahkleem jaunà komanda jau beejgan stipra. Tikai wahrtsargs wahjsch, bumba, kas isschtihra likteni, bija weegli apturama, bet laime waj nelaime ne weenu ween reisi peeschkir uswaras futbolà.

J. Redlichs.

Armijas sanitarais stahwoklis un truhkumi.

Runajot par armijas weselibas stahwokli, jaatsihst, ka wisumà tas apmeerinoshs. Pehdejee meera laiku gadi dewuschi eespehju karaspehkà eewest sanitaro usraudsibu, un nedaudsais slimneeku skaits kara spehka dakàs ir usskatams par normalu. — Sliktaks weselibas stahwoklis pastahwigi notwehrojams jauneesaukto rekruschu widû. Gluschi dabiski, ka dsiiwes pahrmainas pee pahrejas no mahju dsihwes uz stingraku kasarmes reschimu, atstahj eespaidu uz jaunkareiwju weselibu. Leekas projams slimojoscho kriht ari uz laigaleescheem, kuri eerodas karaspehka dakàs slimi ar kaschki un apschti ukim. Kareiwju apmahziba agrâ pawasarî pehz eesaukschanas, jo beeschi issauz plauschu eekaisumus. Weselibas labà buhtu wehlams, ka rekruschu eesaukschanu sebnari uz kahdu mehneši atliktu; no otras puses gan schà agrâ eesaukschana nepeezeeschama, ka kareiwji lihdz iseeschanai uz lehgereem buhtu atteezigi militari sagatawoti. — Kareiwju higiena stahw ari zeeschâ sakarâ ar dsihwojamàm telpam. Muhsu kasarmes, kuras wisas mantotas no ...

Sahpju behrns armijà ir garnisona pirts truhkums. Priwatpirtis, kuras masgajas kareiwji, ir nepeemehrotas armijas wajadsibam, ur garnisona pirtis ar atteezigàm atuto-schanas eetaisem buhtu eerihkojamas kà Rigà, tà ari zitàs garnisonu pilsehtàs. Leela wajadsiba issuhtama ari pehz spezielas kareiwju welas masgatawas. Tagad kareiwju apmasgaschanà naw weenadibas: daschi pulki apmasgà kareiwjus ar saimneezibas sumu lihdzekleem, bet daschos pulkos kareiwji apmasgajas paschu lihdzekleem. — Apgehrbu sinà armija ir nostahdita labi — kas sinamà mehrà ir pazehlis weselibas stahwokli — un naw wairs wenà tahdas welas, kuras kà skrandas tika Vermondta usbrukuma laikà labprahtigi seedotas. — Behdigà stahwokli atrodas muhsu kara slimniza. Wisas ehkas tika sanemtas galigi nopostitas, ar sapunuschàm grihdam, isdausiteem logeem, zaureem jumteem. Ar eerobeschotàm rihzibas sumam labojumi un labeerihzibas jaeweed sistematiski: pa dalai ispildot remontdarbus, pa dalai zelot jaunbuhtwes. — Rigas kara slimniza (kura ir buhweta keisareenes Katrinas laikà) atstahj druhmu un nospeedoschu eespaidu. Truhkst schinî zariskà buhwê wentilazijas, truhkst winâ gaismas, gaisa un zentralapkurinaschana. Winas koridoru sistema ir labirints.

Milsigàs preekschpluhdu laiku krahsnis apehd schausmigi daudz malkas un pehdejàs sasahgeschanai, skaldischanai un peeneschanai ir janodarbina wesela kurinataju rota. Budscheta rosescháS nodomati schahdi jauninajumi kara slimnizâ: 1) zentralapkurinaschana (lihdz ar ko atkristu tschetras milsigas krahsnis, kuras tagad apkurina weenigi wannas un nodarbina leelu kurinataju kadru); 2) twaika kehkis (ar kura palihdsibu war isgatawot weseligakus ebdeenus slimneekeem); 3) welas masgatawa un 4) pirtis. — Weens kas teesa, kara slimnizâ, pee wisàm winas Roasa laiku eetaisem, tr ari wislabakais Rentgena kabinets: diagnostikai, diatermijai, kalna saulei un fisioterapiskS kabinets (masascham un wannam). — Jo sewischki apsweizama ir muhsu karasanitarà nolikteewa, kura tagad ir iswehrtusees par ihstu apgahdes institutu. Winà teek isgatawotas tinkturas, tabletes, daschadi serumi, semahdas eesprizejumi, sterila wate un zitas weelas, zaur ko esam spehjigi apgahdat armiju komplizetakàm ahrsteezibas weelam, neeewedot taldas no ahrsemem. Schis instituts nodarbojas ari ar ahrsteezibas weelu pahrbaudischanu, arceschot jo sewischku wehribu muhsu dsimtenes sahlem un stahdeem. — No eewehribas pelnoscheem projekteem atsihmejami pahrweetojamàs apteekas, kahdas buhs domatas katrai spehlu weenibai, un sewischkas pahrwadajamàs spehku stazijas preeksch Rentgena starn raischoschanas uz weetas. — Muhsu armijas kareiwji teek cepoteli pret tifu un bakam, pee kam atteezigàs potes rasch muhsu semê. Armiju kareiwjeem eenaidneeki ir epidemijas, un kareiwju weselība atswehrs daschu labu leelgabalu. Mehs esam masa tauta un mums ir no sewischka swara ...

Raibais fakts.

Blondas kineetes.

Nujorkas geografiskàs beedribas ekspedizijas preekschneeks atgreesdamees no Asijas pasaibro, ka winsch atradis kahdà pilnigi neeksploatetà apwidû blondas kineetes. Winàm neesot nekahdas sajehgas par sawu wezumu. Jaunas meitenes nehfajot matus 20—30 smalkàs matu pihnès.

Lauksaimneeku Zentralbanka

Rigâ, Jelgavâ, Tukumâ, Walmeerâ, Ruhjeenâ,

Kehniņa eelà 28. Katoju eelà 44. Leelà eelà 16. Diakonatu eelà 2. Limbaschu eelà 15.

Maksà par noguldijumeem no 6 lihds 8% gadà

Ņem par aisdewumeem no 7 lihds 15% gadà

Pehrk un pahrdod Walsts Semes Bankas 6% ķihlu sihmes.

WALDE.

Saudsejim latweeschu walodu!

(Seeweeschu uswahrdu leetà.)

Sakarà ar „W. Wehstnesi" issludinateem noteikumeem uswahrdu leetà, kuru „laimigi" leekas nowedušchi galà muhsu profesori, grabetos ari rakstneekam teikt kahdu wahrdu, jo ari rakstneekam ir sawa walodas sajuhta. Rakstneeks walodu usskata kà dsihwu un augoschu organismu lihdsigi tautai un wehlas lai winu buhtu dauffkaniga, klasifkaka un lokanaka, bet lai netiktu likta Prokrusta gultà, kur to kropło lihdz nepasihschanai.

Seeweeschu gimenes wahrdu galotni peemehrot winu kahrtai — tahds ir jaunais reformas sanzeens, kuru ar tahdu steigu grib iswest, ja zitadi ne, tad likmuboschanas zeltà. Man wispirms leekas, ka ja peem. kreewu walodas garà ir rakstit galotnes seeweeschu k. gimenes wahrdeem zitadi kà wihreeschu k. wahrdos, tad schis kreewiskums nebuht naw likumslatwju walodai. Tas ir tipiski kreewisks „reformazijas" panehmeens, no kura gan pehz eespehjas mums wajadsetu iswairitees, jo seeweetes atkrihwoschanà zaur to it nekas neteek panahkts, bet gan daudz teek panahkts latwju walodas kroplošchanà. Bez kreewu walodas wehl Eiropà ir daudz zitu kulturelaku walodu — franntschu, angku, wahzu, bet tur nekur naw seeweetem zitadi uswahrdi, kà wihreescheem. Wakareiropas tautas scho isschkirsu starp wihreeschu un seeweeschu k. uswahrdeem weenkahrschi nosaka ar to, ka peeleek apsihmejumu Frau, Madame, Miss un t. t. Kà tas lihdz šaim ari laimigi turpinajàs pee mumes, peem. Kalnina kundse, waj jaunkundse, Osolina kundse un t. t. Bez tam muhsu pasu un uswahrdu „reformatori" negrib sinat waj redset, kà katrà pasè teek rakstits ne tikai gimenes wahrds (uswahrds), bet ari krustits wahrds, peem.: Anna Osolinsch (waj Osolin), tà tad newaretu wairs buht schaubu, ka pasès ihpaschneeze ir seeweete. Bet ja nu reiz reformas brudsis ir usnahzis, tad tas neko nelihdz un uz ahtru roku mehs nu stahwam jauna likuma preekschà: newis Anna Osols, bet Anna Osole, Akmene, Sihpole u. t. t. Seeweeschu wahrdu „atbrihwoschana" no wihreeschu „wirskundsibas" nu buhtu rokà, bet kas noteek ar latwju walodu?

Wisbehdigakais un walodas garam wispretigakais ir tas, ka walodneeki ne azi nemirkschkinadami katru latwju walodas wihreeschu kahrtas wahrdu „likuma wahrdà" pahrwehrsch par seeweeschu kahrtas wahrdu. Jo nekas naw muhsu walodai pretigaks, kà weenas kahrtas wahrdi pahrtulkoti otrà kahrtà. Ja jau mums likumigi ir jaraksta: Wilce waj Wilka, Kalne, Osole, Gaile — Wilks, Kalns, Osols, Gailis weetà, tad walodas kroplošchanai un anarkijai wisi wahrti ir wakà. Un neweenam skolotajam, ne profesoram wairs naw nekahda teesiba runat par nepareizibu un walodas nepraschanu, ja wina skoleni sahks raksstit newis: osols aug kalnà, upe tek lejà, bet: osole aug kalnè, upis tek lejù u. t. t. Ir taisni jabrihnas, kà scho schihdisko schargonu tagad grib padarit par oficielu taut. val. un ka profesoru un walodneeku ouss neko nezeesch, kad jaisrunà schee jaunee latwju walodas wahrdi, kaut ari tikai pasè.

Agrak mums pagastos bija rakstweschi un Rigà tirgotaji, kuri sakroploja sawus latwiskos wahrdus par „Kluze", Rudse", „Lauke", lai isklausitos sweschak waj skanigak. Par to zik dascha satira ir rakstita un zik daschu reisi smeets. Tagad augstakas sinatnes un walodneezibas wahrdà schee kroplojumi nahks atpakal, bet tikai tiks peeschkirti weenigi seeweetem, jo wihreeschu kahrtas gimenes sazeklis buhs weenmehr „Rudsis, bet seeweete jau Rudse waj no „Meesis" — — — es labak to nemehginu usraksstit, jo man leekas, ka islajot skanetu newisai glihti.

Ari no daudz ziteem weedokleem man kà rakstneekam leekas jaunà „reforma" tik preteja muhsu walodas garam un draud ar tahdeem jareschgijumeem, ka gruhti eedomatees ka ta waretu tikt nopeetni ispesta dsihwê. Schis jauninajums, man leekas, par daudz kreewisks pat kommunistisks, jo kà wisi waram pahrliecinatees Wakareiropas walodàs, kuras loti isskoptas, wehl naw bijusi wajadsiba baibitees kà seeweeti nesamaina ar wihreeti, jo kà jau minets, tos isschkir krustitee jeb preekschwahrdi.

Ja jau „reformas" teescham tik wajadsigas muhsu jaunajà walsti ari walodai, tad gan walodneeku kungi buhtu warejuschi padomat par ihstàm tautas walodas formam kahdas ir loti isplatitas tautà. Peemehram no Rutkis — Rutkeene, no Kalninsch — Kalnineete, no Indrans — Indraneete, waj tamlihdsigi. Kaut gan es nedomaju, ka tee buhtu eewedami pasès, bet ja jau — tad muhsu walodai tee nesalihdsinami tuwaki kà schee: Gaile, Kalne, Sihpole u. t. t.

Ar likumu war wisu isdarit. Bet ja winsch aisstar waladas garu un daiskaniba, tad winsch buhs ihsa laika waj gada likums un Prokrusta slawai neisbehgs. Pilnigi peekrihtu Drawneeka kunga domam, — ka wisdabigakà forma — ja jau teescham ir nepeezeeschami isdarit scho „seeweeschu teesibu" nostiprinaschanu ari walodà — ir weenigi latwiskais: Kalnina Anna, Osolu Marija, Mantineeku Ewa un tamlihdsigi. Newis Plahka iskehmojumi, newis komisiju „kreaturas", bet Kronwaldu Ata pateesà latw. walodas sajuhta. Jo wahrdi: Osole, Wilke, Lahze un tamlihdsigi ir muhsu walodà tas pats, kas iskehmots, noschminkets un iskrahsots sejà dabiskà isskata weetà.

J. Akuraters.

Latweeschu brahlu draudses wehstules.

(Beigas.)

Par brahlu draudschu eespaidu uz taukus morali un ikdienas leezina sekoschas diwas — Jaun-Peebalgas un Skujenes draudschu — wehstules:

Augsti zeenitts Landmarschal Leela Kungs Schehligs Kungs!

Kad augsti zeenitta Leela Kunga labprahtiba to lauj un mehs drihksam weenu wahrdiņu no widsemmes brahlu draudses, kà winna sche muhsu widû eesahkusees stahstiht, tad mehs pasemmigi luhdsam to schehligi peenemt, un eeksch muhsu gruhtumeem mums palihdzeht.

Preeksch kahdeem 30-m gaddeem sche eeksch Jaun-Peebalgas, un zittàs apkahrt buhdamòs Nahburgòs bij leela garriga tumsiba un Deewa neatsihschana, — kà tee laudis wis-wissadà blehdibà dsihwoja: — Sagschanà, burwibà, un elka Deewem upurreschanà —, melloschanà dserschanà un wissadi pasankes trohksni wissàs mallàs atskanneja. — Swehtdeenàs bij Basniza tukschà, un laudis Krohgàs atraddàs, kur sawu swehtibu ko Deews bij dewis, negaddigi istehreja, un zaur to gahje sagt. Wiss-wairàk no Muischas laukem tappe sagts, tapehz kà paschi to nopelnijaht. — No Deewa rakstteem maj lahgà likte, — kad swehtdeenà basniza sprieddàs tappe turrehts, — par to brihtina gahje uz Krohgu dsert. — Meldìjas dseedaht pawissam nemahzija, — Basnizà tàpat kà tee besprahtigi lohpi kleedse, weens par daudz, — ohtris atkal ko singedams, weens wahrdu jau bij beidsis, ohtris atkal to paschu eesahke, un tahdà tumsibà no pasaules aizgahje.

No 1812-ta gadda kahdi Jaun-Peebalgas walsts locekli eesahke brahlu sa-eeschanos 5-zi juhdsu tahli apmeklet, — schi apmeklescha zaur Deewa schehlasibu no winna wahrdeem kas tur spehzigi tappe sluddinati, padarrija pee tahm dweheseem kas tur no muhsu puses bij aizgahjuschas, ka dabbuja pasiht kahdà grehku tumsibà essoht dsihwojuschas, un sawus grehku zellus teem saeeschanu preeschmeekeem issazzija, un par teem paschem peedohschanu pee Deewa meklleja, un atgreesahs no saweem launeem zelleem.

To brahlu draudses preekschneeki redsami, ka no mums kahdas dweheseles un saeeschanahm staigaja, nahze uz muhsu pussi un eetaisija saeeschanas, un scho darbu bez makfas darrija. — No Augstas waldischanas schehlastibas brihwiba bij jaunas saeeschanas pehz brahlu likkumeem ustaisiht, un Deewa wahrdus pehz wezzu brahlu eetaisischanahm sludinaht, — tà kà to Deewa wahrdu sehkla zaur winna dehlu Jesu Kristu kas sawas assinis no mihlestibas pee krusta ishlehjis, arri muhsu pussê baggatus auglus eesahke rahdiht, — dweheseles ar leeleem pulkeem, ne tik ween no Jaun-Peebalgas, bet arri no Wezz-Peebalgas un Dsehrbenes sanahze, sawi Deewa preekschà pahrmekleja, un kauna pilni sawu wezzu nelabbu buhschanu noschehloja, — tà kà par jaunu jaukas dseesmas un Deewa luhgschanas par sewim — saweem waldineekeem un schehligu Augstu Keisari no mallu mallahm Deewam par gohdu atskanneja. —

Nu tà laudis saeeschanàs pawairojàs, kà schè patt Jaun Peebalgas Draudsê, un zittàs Nahburgu Draudsês tikka saeeschanas no mihlestibas ween usbuhwetas, un no labbas sirds wissu kas wajadseja no naudas paschi salikke.

Tee wahz brahli kas no Hernutes pee mums stelleti mums arween apmekleja bez makfas, un mahzija Deewa un waldischanas preekschà paklausigi un sirds skaidri turretees. — Eetaisija arri pehz brahlu likumeem saeeschanàs Deewa wahrdu turreschanu, — ari tahdas dweheseles kas zaur Deewa wahrdu spehku, un zaur swehta garra pamohdinaschanu sawus grehkus noschehloja, un teem paschem negribbeja wairs kalpoht; — tikke pee brahlu draudses peenemti, kur sawada Deewa wahrdu dseedaschana, un jawà starpà mihliga saderreschana Deewa zellos un winna likkumos staigaht bij, — un ja kas no teem apwainojahs, tikke mihligi pamahzihts, un kad tas nepalihdseja, tikke no draudsibas sundam atlaists, tahs zittàs saeeschanà sundàs likt wissi saeet, sewi pahrbanditees, un sawu wainu atsiht, — un ja tad sawu wainu atsinne, tikke atkal pee brahlu draudses peenemts.

Tee wahz brahli arri preeksch mums bez makfas apgahdaja kas mums meldijas mahzija tahdus dseedatajus no seewischkahm, tadehl kà winnas walligakas irr, un jaw par diwi gaddi saeeschanàs meldiju smukki mahzeja dseedaht, tà kà muhsu Draudses pakkalneeks Prahwesta Tehws Girgensohn behrnu mahzibà mums apmekledams ar leelu preeku preezajahs par tahdu mihligu dseedaschanu, — un ruhkstas affaras raudaja par to pakkal palikkuschu tumsibu. — Zaur to tee laudis tà pee-auge wissà meesigà un garrigà atsihschanà un sapraschanà, tà kà wisi no jauna Deewam par gohdu un zilwekeem par preeku redsams bij.

Tahdà faldà meerà mehs 20-m gaddus esam nodsihwojuschi, wissu sawu meeru un nedrihsstam, kà sawà laikà milsinà Kreewija, weeglprahtigi swaiditees ar „leelgabalu baribu". Katrs kareiwis mums jasaudsê, jo armijas welelibà ir muhsu drosschas un labklahjibas kihla.

A. R.

Senlaiku seeweetes ustiziba.

Pehz senlaiku wehsturneeku nostahsteem ir bijuschas tahdas swehtlaimigas weetas semes wirsù, kur laudis naw sinajuschi, kas ir laulato saimes neustiziba. Tà peem. wehsturneeks Plutarchs stahsta par kahdu Skio salu, starp kuras eedsihwotajeem 750 gadu laikà naw nowehrots neweens gadijums, kad prezetas seewas buhtu pahrkahpuschas laulibu, waj ari jaunawas pirms salaulaschanàs buhtu saudejuschas sawu newainibu. Lihdsigà garà atsanzas ari wehsturneeks Tazits par seno germanu seeweetem, kuras drihkstejuschas tikai reisi muhschà sajust sawu ilgu peepildischanos, saweenojotees ar wihreeti, bet ari ne zitadi, kà tikai likumigas laulibas robeschàs.

Piratu breesmas.

Makao apwidû wesela kineeschu piratu banda teroriseejot wisu apkahrtni un turot gubstà simts zilweku, lai peederigee winus ispehrkot. Kahdu deenu piratu preekschneeks bijis nodomajis usbrukt kugim, bet plans tam naw isdewees. 20 no pirateem nonahweti schai usbrukumà. Piratu preekschneeks isskaidro savu neweiksmi ar sawangoto seeweeschu klahtbuhtni. Winsch lizis wisas schis seeweetes noschaut un pehz tam sadedsinat.

Kà zehluschees auskari.

(Muhamedanu legenda.)

Auskari — schis weens no seeweeschu wismihlakeem greznuma preekschmeteem — azimredzot zehluschees kkk senos laikos, jo tos war sastapt pat pee wismeschonigakàm tautam. Bet pee muhamedanu seeweetem tam nekà nezeesch, kad jaisrunà schee jaunee latwju walodas wahrdi, kaut ari tikai pasè.

Agrak mums pagastos bija rakstweschi un Rigà tirgotaji, kuri sakroploja sawus latwiskos wahrdus par „Kluze", Rudse", „Lauke", lai isklausitos sweschak waj skanigak. Par to zik dascha satira ir rakstita un zik daschu reisi smeets. Tagad augstakas sinatnes un walodneezibas wahrdà schee kroplojumi nahks atpakal, bet tikai tiks peeschkirti weenigi seeweetem, jo wihreeschu kahrtas gimenes sazeklis buhs weenmehr „Rudsis, bet seeweete jau Rudse waj no „Meesis" — — — es labak to nemehginu usraksstit, jo man leekas, ka islajot skanetu newisai glihti.

Ari no daudz ziteem weedokleem man kà rakstneekam leekas jaunà „reforma" tik preteja muhsu walodas garam un draud ar tahdeem jareschgijumeem, ka gruhti eedomatees ka ta waretu tikt nopeetni ispesta dsihwê. Schis jauninajums, man leekas, par daudz kreewisks pat kommunistisks, jo kà wisi waram pahrliecinatees Wakareiropas walodàs, kuras loti isskoptas, wehl naw bijusi wajadsiba baibitees kà seeweeti nesamaina ar wihreeti, jo kà jau minets, tos isschkir krustitee jeb preekschwahrdi.

Ja jau „reformas" teescham tik wajadsigas muhsu jaunajà walsti ari walodai, tad gan walodneeku kungi buhtu warejuschi padomat par ihstàm tautas walodas formam kahdas ir loti isplatitas tautà. Peemehram no Rutkis — Rutkeene, no Kalninsch — Kalnineete, no Indrans — Indraneete, waj tamlihdsigi. Kaut gan es nedomaju, ka tee buhtu eewedami pasès, bet ja jau — tad muhsu walodai tee nesalihdsinami tuwaki kà schee: Gaile, Kalne, Sihpole u. t. t.

Ar likumu war wisu isdarit. Bet ja winsch aisstar waladas garu un daiskaniba, tad winsch buhs ihsa laika waj gada likums un Prokrusta slawai neisbehgs. Pilnigi peekrihtu Drawneeka kunga domam, — ka wisdabigakà forma — ja jau teescham ir nepeezeeschami isdarit scho „seeweeschu teesibu" nostiprinaschanu ari walodà — ir weenigi latwiskais: Kalnina Anna, Osolu Marija, Mantineeku Ewa un tamlihdsigi. Newis Plahka iskehmojumi, newis komisiju „kreaturas", bet Kronwaldu Ata pateesà latw. walodas sajuhta. Jo wahrdi: Osole, Wilke, Lahze un tamlihdsigi ir muhsu walodà tas pats, kas iskehmots, noschminkets un iskrahsots sejà dabiskà isskata weetà.

J. Akuraters.

Widsemes Brahlu draudses apgahdneekeem

no

Zehsu Kreis, Sknjenes Basnizas draudse,

Krohka Kohfes Muischas Walsts

Semmiga Luhgschana.

Arr pasemmigu un gauschu luhgschanu, mehs nahkam; norahditi no Augstas Basnizas Teesas, schurp pee Brahlu draudses apgahdneekeem, Jums gauschi luhgdami, kà Juhs, scho muhsu wehleschanàs: swehtdeenàs, rihtos un wakarôs, ta Kunga wahrdà sapulzetees, winu peeluhgt un slawet, un eeksch Winna preezatees, kas muhs irr atpirzis, — Winu luhgdami, par sewi, par wisseem zilwekeem un par Augstu Semmes waldischanu, sawa apgahdaschanà un apkoapschanà peenemtu, — jo wezzi, masi, wahji un nespehzigi, nespehka dehl, katru reisi newarr bajnizà tikt ...

Tapehz Luhdsam muhsu luhgschanu paklausit un mums neatstumt, bet sawà kohpschanà fanemt, tikpat muhsu sliktas luhgschanas, ka arri Zeenigas, mihlejamas Augsti gohdajamas Basniz-Teesas peerahdischanas dehl. Muhsu Mahzitais, mums ar muhsu lusgschanu, irr no sewim nohst raidijis; Augsta Basniz-Teesa irr muhsu luhgschanu peenehmusi, us Jums norahdidama, — tapehz Luhdsam un wehlejamees, ka mums buhtu paklausschana, apstiprinaschana un Juhsu apgahdschana, kà mehs warretu sapulzetees, apaksch Kohfes Muischas Leelkahj mahjàs.

Paleekam zerredami, ka schi muhsu luhgschana tiks paklausita, ko mehs it gauschi luhdsam, Deewa wahrdà sapulzetees, kas no Brahlu draudses kohpejeem tiks waddits.

Wissu kahrodamu wahrdà:

(paraksti).

Tai Januar 1865.

Lauma Sloka.

1924. — martà.

Augstizeenita Landmarschal Leela Kunga

pasemmigi kalpi: Sprizg. Kruhmiņ.

Jahn Zihrul.

Peter Dubult.

Jahn Tihrum.

Jehkab Bischer.

Jaun-Peebalgà,

tai 8-tà Oktobr. 1842.